

ST. OLAV

Påskan 1988

Da kjente hun ham og utbrøt: «Mester»!

Joh. 20,16.

Innhold

3	For lite av for mye?	<i>Unni Klepper Joynt</i>
4	Statsmann og kirkebygger	<i>Erik Gunnes</i>
6	Fra «Norske helgener»	<i>Sigrid Undset</i>
7	Ny sosial encyklika	<i>Fra «Origins»</i>
8	Jubileum?	<i>Hanne Berentzen</i>
9	Kvinnens stilling i Kirken	<i>Fra «katolsk orientering»</i>
10	Pavens fastebudskap	
11	Pavens reiseplaner for 1988	
12	Preken på 2. påskedag	<i>Aage Hauken</i>
13	Ingenting av betydning!	<i>Fra «The Tablet»</i>
14	Meninger om sølibatet	
16	Bemerkninger til ny utlendingslov	<i>Kommisjonen for rettferdighet og fred</i>
17	<i>Ansvar for flyktingene</i>	<i>Uttalelse fra Norges Frikirkeråd</i>
18	<i>Samtale om «Spelet om Kvarmann» av Pietr van Diest</i>	<i>Unni Klepper Joynt</i>

OLAV

For lite av for mye?

Man kan ikke spise seg mer enn mett, heter et gammelt ord. En noe nyere velstandsvariant lyder: Man kan ikke kjøre mer enn én Mercedes av gangen. Ingen av delene er noe særlig å gråte over.

Det er derimot et nylig offentliggjort notat fra Helsedirektoratet til Sosialdepartementet – bygget på en undersøkelse blant alle våre sykehjem. Hvis vi ikke allerede visste sørgelig bedre, ville vi tro at undersøkelsen var gjort i et land som det langt fra er «naturlig for oss å sammenligne oss med», som det heter i kravfulle kretser. Den inneholder nemlig en hel rekke av slikt som selv innen den mest nøkterne journalistikk med rette må betegnes som «uverdige forhold».

Eller hva skal man si om følgende stykke menneskelig virkelighet i «et av verdens rikeste land» anno 1988?

- Pasienter ved nesten hvert femte sykehjem får ikke nok mat og drikke.
- Ved flere institusjoner får ikke pasientene varm mat daglig.
- Ved halvparten av landets pleiehjem må pasientene legge seg kl. 15.00 på grunn av mangel på pleiere.
- Over halvparten av våre psykiatriske pasienter bor i to- eller -flermannsrom, noen steder er det seks på rommet . . .
- Og ved en rekke sykehjem går det både to og tre uker mellom hver gang pasientene får bade eller dusje.

Slike steder kaller vi *hjem* – våre syke- og aldershjem attpåtil! – og det uten å rødme! Vi i et av verdens rikeste land!

Problemet er ikke at folk som lærere og sykepleiere og slikt tjener for lite, sa en tenåringsvenn da lærerstreiken raste som verst for en tid siden. – Problemet er at det er for mange andre som tjener for mye. For sett i verdensmålestokk . . .

Har vi rett når vi – noe beskjemmet – må innrømme at selvsagt har vår unge venn rett? At det er selve fordelingsnøkkelen – les livsstil og hjertelag – det er noe galt med her i «et av verdens rikeste land», slik at mange – både hjemme og ute – får så altfor lite av det «mye» vi har?

Aage Hauken med ny bok

Dominikanerpater Aage Hauken er igjen ute med en ny bok, men ingen kriminalroman denne gang. Tittelen «Keiser, statholder og galileer» skulle peke i retning av politikk og religion i Romerriket på den tiden da «hele verden skulle innskriveres i manntall.»

Aage Hauken er jo ikke bare kjent som kriminalforfatter. Som bibelforsker – og lærer er han stadig i virksomhet i Roma. Hans arbeidskapasitet på dette område gir nok en naturlig bakgrunn for hans nye bok. Som nå er kommet på forlaget Aventura vårliste. ARBEIDERBLADET

Beklager jul i radioen

En notis i forrige nummer av St. Olav fortalte at julen 1987 var gledeligere enn vanlig for katolikker i den jugoslaviske provinsen Slovenia: en julegudstjeneste ble tillatt sendt i radio og fjernsyn, og unnaksvis fikk folk også ta seg litt fri i forbindelse med den kirkelige festdag.

Nå melder imidlertid KIPA at den ju-

4

Erik Gunnes:

Statsmann og kirkebygger

Den 26. januar var det 800 år siden *Øystein Erlendsson*, erkebiskop av Nidaros og domkirkens byggmester, døde i sin bispegård. Hans innsats strekker seg langt ut over det å bygge en kirke av stein. Øystein var en av norsk middelalders mest originale skikkelser, skriver professor – og tidligere redaktør av St. Olav – *Erik Gunnes* i denne artikkelen, som stod som kronikk i Adresseavisen på selve merkedagen, og som St. Olav har fått lov til å bringe videre til sine lesere.

Vi kan i disse dager feire 800-årsminnet om Øystein Erlendsson, erkebiskop av Nidaros, som døde i sin bispegård 26. januar 1188. Det er en mann vel verd et lite jubileum. Øystein Erlendsson er nok hos de fleste som overhodet forbinder noe med navnet, først og fremst kjent som kong Sverres motstander. I hans bispeby vil også mange kjenne ham som domkirkens byggmester. Og han fortjener også i høyeste grad å bli kjent for sin egen innsats, som går langt ut over det han kunne gjøre for en kirke av stein. Den er bare ett ledd i en større helhet. Øystein var en av norsk middelalders mest originale skikkelser, i den grad vi overhodet lærer dem å kjenne. Særlig er det med hensyn til tanker, program, idéer, vi kan vite mer om Øystein enn om middelalderskikkelser flest. Den middelalderfigur vi synes å kjenne best, er nok Sverre. Men det er takket være en saga av

en beundrende biograf – og hva er egentlig sant, i et verk der «kongen selv satt over boken og sa hva som skulle skrives»? Om Øystein vitner dokumenter, ting han selv skrev; men knapt en biografisk linje. Det er dokumentene vi må bygge på når vi vil vite noe om Øystein Erlendsson.

Lokal helgenrang

Øysteins saga skrev ingen. Han passet ikke inn i de litterære genrer som forelå. Han var ikke konge, heller ikke kriger og helt: På den annen side fylte han knapt kravene til den tradisjonelle helgenfigur – selv om han knapt førti år etter sin død ble lagt i skrin av en av sine ettermenn på erkestolen; tre ganger nedsatte også paven en kommisjon som nærmere skulle granske hans krav på hellighet – men hvordan det var eller ikke var, så kom det aldri noe ut av det, og riktig helgenkåret ble han aldri; han fikk nøye seg med den

helgenrang som den lokale skrinlegging gav ham.

Øystein var trønder og stammet fra en fremstående ætt. Fedregården synes å ha vært Råsvoll. En har ment at det måtte være Råsvoll i Verdalen, men kanskje skal en heller følge Erik Saltnessand når han gir gode grunner for at det var Råsvoll i Børsa Harald Hardråde gav sin tro mann, Ulv Stallare, sammen med andre rettigheter – for å holde Einar Tambarskjelve under oppsyn. Ulv Stallare, Haralds krigskamerat fra Bysants, var Øysteins oldefar. Men Øystein brøt ut fra ættekretsen. Da Harald Gilles sønner styrte Norge i fellesskap, var Trøndelag Sigurd Munns særlige doméne, og trøndere flest støttet ham, da det kom til konflikt i brødrekretsen. Men Øystein valgte for det første en geistlig løpebane, og den kongen han valgte seg, ble Inge Krokrygg, herre i Viken. Antagelig støttet Inge de reformidéene som på denne tiden preget kirkelivet i Europa, og som også nådde Norge da en selvstendig norsk kirkeprovins ble opprettet i 1153, med erkebispede i Nidaros. Det var også begynnelsen til en selvstendig-gjøring av kirken vis-à-vis den verdslige makt. Og den ble det nettopp Øysteins oppgave å føre videre, da han selv ble utpekt til erkebiskop få år senere.

I hans tid så en erkebiskop for seg en dobbelt oppgave. Han hadde en rolle å spille på riksplanet. Men hovedmålet var likevel religionens fremme, folkets vekst i kristendom.

goslaviske kirkeminister, Radovan Samardzic, har kommet med sterk kritikk mot at julen ble feiret offentlig. I en samtale med den kommunistiske ungdomsforenings sentralorgan «Mladost» sier Samardzic at utsendelsen av julegudstjenesten i radio og fjernsyn i Slovenia må betraktes som en konfesjonalisering av staten som kan få alvorlige følger.

St. Antoniussøstrene jubilerer

Den 17. februar i år var det 75 år siden de første St. Antoniussøstre kom til Norge, leser vi i *Forum*, Asker og Bærums utmerkede katolske menighetsblad. Ordenen ble stiftet i Nederland i 1911, og Norge var «vår første misjonsmark», som det står i søstrenes jubileumsskrift.

De første søstre arbeidet i bispegården i Oslo, senere har de særlig vært knyttet til Stabekk menighet (som i dag heter Asker og Bærum), men også St. Olav og St. Hallvard menighet har i dag St. Antoniussøstre som «menighets søstre».

St. Olav gratulerer hjertelig: Søstrene står på tur for presentasjon i bladet.

For å sitere hans elev Theodricus, forfatteren av en liten norgeshistorie – som visstnok med disse linjene vil uttrykke sin skepsis til et for nært forhold, et samrøre, mellom geistlig og verdslig makt: «En ting er å kve utrettferdighet og ondskap med sverd og med verdslig makt, noe ganske annet er å føre sjeler på rett vei med hyrdens omsorg og gjeterstav». Det var en vanskelig balansegang. Forholdet mellom statsmakt og kirke lar seg aldri endegyldig avklare, det ligger i sakens natur. Da Øystein ble født, et par årtier eller så inn på 1100-tallet, var det knapt hundre år siden kristningsarbeidet var begynt å skyte fart i landet, under kongens ledelse. Og selv om Olav Haraldssons fall på Stiklestad kom til å bety et fullt gjennombrudd for den nye troen, var det ennå langt frem til et fullt utbygd kirkelig apparat – for ikke å snakke om en full omlegging av samfunnsmoralen. Det var på disse to områdene erkebiskopen hadde sin egentlige innsats å gjøre.

Vi kjenner Øystein som kirkebygger, med sans for de nyeste trender i byggekunsten. Han skrev «Hellig Olavs liv og mirakler», som på sjarmerende vis gir oss et innblikk i tidens hverdagsliv, på et latin som vitner om litterær dannelse og røper studier i utlandet. Han synes å ha skapt et lærd miljø ved domkirken og sitt nyopprettede Helgester kloster. Men alt dette som grunnlag for reisingen av det som han sikkert så på som sitt åndelige byggverk, «kirken av levende stener».

Kan det være erkebiskop Eystein Erlendsson? Et bispehode fra Vår Frues korportal, laget på en tid som gjør det lov å spørre. Foto: Jens Sora.

Alexander III

På en tid da Øystein ble sendt sørover av kong Inge for å få vigel og sitt verdighetstegn, palliet, av paven, emnet det seg til ny strid mellom keiser og pave: Et pavevalg var omstridt, og den ene kandidaten var

keiserens mann. Men Vest-Europa støttet den nye tids representant, en jusprofessor som kalte seg Alexander III. Det var også ham Øystein valgte å støtte. Og på denne bakgrunnen må en se hele Øysteins virke. Det var i samarbeid med pave

Hold løftene!

I et møte for en tid siden mellom president Cory Aquino og erkebiskop Leonardo Legaspi, nyvalgt formann for Den filippinske bispekonferanse, og andre kirkelige ledere, understreket biskopene at det er viktig at den filippinske regjering holder sine løfter og sørger for i hvert fall et minimum av «tjenester» for folket. Gjør den ikke det, vil den miste støtten blant vanlige mennesker, advarte biskopene.

THE TABLET

Kritiserer terroren og arbeidsløsheten

Erkebiskop José Delicado Baeza av Valladolid har rettet skarp kritikk mot de elendige samfunnsforholdene i Spania. Arbeidsløshet, terrorisme og nedvurdering av de moralske prinsipper er landets største problemer, heter det i et hyrdebrev erkebiskopen nylig har sendt ut.

Intet kan rettferdiggjøre arbeidsløshet, og det er uverdige for et tenkende menneske å utøve terror. I et samfunn som mister de moralske verdier, er et demokratisk fellesskap i det lange løp umulig, skriver erkebiskopen, som også kritiserer spaniernes overdrevne trang til nytelse og deres stadig stigende forbruk.

KATOLSK ORIENTERING

6

Alexander Øystein gjennomførte flere av sine viktigste tiltak. Frostatingslovens kristenrett, slik vi har den nå, er Øysteins verk; det kan vi vite, ikke minst fordi vi av bevart korrespondanse kan se hvordan han under arbeidet stadig konsulterer paven om stort og smått.

I samme ånd er de såkalte Canones Nidrosiensens skrevet. Det er en serie paragrafer, altså en lov av noe slag, som slår fast kirkens rettigheter på en rekke punkter. Da disse Canones ble gjenfunnet i England i 1930-årene, trodde man det var selve forfatningen til den norske kirke fra nyordningen av 1153. Senere forskning er kommet til at det er Øysteins program dokumentet skriftfester. Men hans største bragd var nok å gripe den anledningen tilfellet spilte ham i hende, da Erling Skakke trengte hans hjelp for å få sin sønn Magnus på tronen. Øystein slo til med en tronfølgeordning som sikret både slutt på flerkongedømmet i landet – en evig kilde til uro – og kirkelig innflytelse på kongevalget – for å sikre at kongen til enhver tid mest mulig ville ta mønster av ideal-skikkelsen hellig Olav, «Norges evige konge», slik Øystein presenterer ham i sitt skrift.

Sverre veltet Øysteins nyordning – forøvrig med god hjelp av trønderne, som holdt fast ved Sigurd Munns ætt. Men Øysteins idéer var fremtidssvangre. De utgjorde et viktig bidrag til det kongedømmet som utkrystalliserte seg blant Sverres etterfølgere – og dermed til 1200-tallets «storhetstid».

Mer om erkebiskopen

I boken *Norske helgener* tar Sigrid Undset også for seg *Sankt Eystein, erkebiskop av Nidaros*. Hun avslutter sin utførlige beretning om ham og den spenningsfylte tid han levde i, slik:

Kildene til Sankt Eysteins liv er det som hans motstandere har latt skrive om ham, og hans egne handlinger så vidt vi kjenner dem. Ingen av delene var skikket til å gjøre ham populær i forrige århundre. I våre dager har vi fått syn for sagn, at «folkets røst» kan neppe alltid være «Guds røst» – at side om side med menneskenes naturlige krav på så meget reell frihet, så hver mann kan få leve livet etter sin natur, går menneskenes krav på

førere gjennom livet. Og trangten til å finne førere kan bli så sterk, der hvor den er blitt sulteforet og folkene avspist i det uendelige med verdiløse frihetsteorier, så folk etter folk står opp for å tilkjempe seg reell, personlig ufrihet, i håp om at et sånt offer må vel blidgjøre en ubarmhjertig Gud, eller en barmhjertig natur, eller en upersonlig utvikling, eller en eller annen irrasjonell faktor – så førerne skal bli skjenket dem. En del

Nidaros Domkaptittels segl. Biskopen i midten omgitt av fire kanniker – overvåket av Kristus.

Avkristning i Spania

Den spanske bispekonferansen er bekymret over den tiltagende avkristning i Spania. Mangelen på tro dekker alle avskygninger «fra agnostisisme til overtro og avgudsdyrkelse», heter det i biskopenes hyrdebrev for fasten. Til tross for at flertallet av befolkningen er katolikker, er tallet på praktiserende troende meget lavt, og tallet på ateister ligger mellom 10 og 15 prosent. KNA

Ingen varm velkomst

Det ble ikke noe særlig varmt møte da Nicaraguas president Daniel Ortega ble mottatt i en halvtime lang audiens hos paven, melder THE TABLET. Det var Ortega som hadde bedt om audiens. Under samtalen roste paven den nicaraguanske kardinal Obando y Bravos inn-

sats som meklingsmann mellom sandinistene og contras.

Ortega betegnet samtalen med paven som «konstruktiv og åpen», men benektet at han har gitt noe løfte om å avskjedige de tre prester som sitter i hans regjering, og som Vatikanet har suspendert fra prestegjæringen pga. deres politiske verv.

THE TABLET

av forklaringen på dette fenomen ligger i at kravet på frihet, likhet og brorskap mellom menneskene ble fremført av folk som ikke hadde noen anelse om menneskenes naturlige beskaffenhet. Sânt som biologi og psykiatri visste de minimalt om. Vår tid holder på og lærer så det er en gru, hvor skjebnesvangert det var for den liberle og demokratiske ideologi at den ikke visste noe om de nedarvede hemninger og begrensede utviklingsmuligheter, som gjør at flertallet av mennesker vil alltid trenge førere på sin vei gjennom livet.

Kristi Kirke har alltid forkynt frihet, likhet og brorskap, men på et annet grunnlag – på kjennskap til menneskets natur. Vårt brorskap er at vi er alle medarvinger til en skatt, som ble satt overstyr for oss ved begynnelsen til vår slekts historie, og underfullt vunnet tilbake for oss av en Gud, som frivillig inngikk blodsbrorskap med oss. Men menneskenes brorskap betyr at hvis det trenges autoritet til å lede sinkene, de tankeløse, de barnaktige, og til å holde styr på de hjerteløse og de samvittighetsløse, da er den en forræder mot menneskeslekten som tror om seg selv at han er så vidt forskjellig fra disse, så han ikke skulle trenge noen autoritet over seg, og ingen til å veilede sin samvittighet. Det kristne likhetsbegrep, det er at all den ulikhet som vi ser mellom menneskene, er villet av en Skaper. Mens hedningene alltid organiserer seg mot alt som er ulikt dem selv: mennesker av annen hudfarve, annen rase, annen klasse, andre tradisjoner, så har den kristne plikt til å skjønne hvorfor de andre har rett til å være ulike en selv – hvor mange former menneskenes liv kan anta etter Guds bestemmelse med menneskene. Men menneskenes rett til å dømme om slikt – menneskers rett til å

dømme mennesker – og menneskelig autoritet til å lede mennesker kan aldri bli mere enn relativ. Absolutt autoritet kan bare En ha, Auctor Vitae – Skapere autoritet over det Han har skapt.

Sankt Eystein kjempet for Kirkens autoritet fordi den er Kristi mystiske legeme – sårbart i sine enkelte lemmer, ikke fritatt for å lide under alle tiders sykdommer og synder, men likevel lever og taler Livets Opphav, Kristus, i det. Eysteins kamp for å skaffe Kirken frihet til å fremme fred i landet, for et kongedømme som ikke skulle kunne vinnes ved blodige kamper og ikke falle i hendene på «onde og uverttige menn» syntes endt med nederlag. Hans tanker vant fremgang senere og tapte grunn igjen – som det har vært deres skjebne, under vekslende former, til alle tider. ●

På et provinsialkollegium i Nidaros i 1229 ble erkebiskop Eystein erklært hellig, og hans lik ble derefter skrinlagt og stod i domkirken i Nidaros inntil reformasjonen . . . Ved reformasjonen ble det meste som fantes i Norges kirker av edelmetall sendt til Danmark for å smeltes og gå i mynten. Sankt Eysteins skrin delte skjebne med Sankt Olavs. Rentemesteren kvitterte for mottagelsen av Sankt Eysteins skrin av forgylt sølv; det veide 816 lodd.

Fra «Norske helgener» av Sigrid Undset.

NY SOSIAL ENCYKLIKA

Det nåværende skille i verden er en direkte hindring for betingelsene for réell forandring i utviklingslandene,» skriver paven i sin nye encyklika om sosiale spørsmål: *Sollicitudo Rei Socialis*. Den tar for seg den stadig dypere kløften mellom de rike og de fattige i verden. Den oppfordrer til anerkjennelse av den moralske dimensjon i forbindelse med landenes gjensidige avhengighet og også til å se på begrepet utvikling som noe mer enn kun et økonomisk spørsmål.

Paven minner om at det er 20 år siden pave Pauls fremtidsrettede encyklika *Populorum Progressio* ble utgitt (norsk utg. Om folkenes utvikling, St. Olav Forlag), og han viser til kontinuiteten i Kirkens sosiallære samtidig som han understreker behovet for stadig fornyelse: «Kontinuitet og fornyelse er i virkeligheten bevis på den evige verdi Kirkens lære har.» Målet med encyklikaen er, skriver paven, å understreke «behovet for en mer omfattende og nyanisert forståelse av hva utvikling er ut fra ansatsene i *Populorum Progressio*.

Paven tar for seg bakgrunnen for Kirkens interesse i sosial utvikling, han ser nærmere på hva solidaritet betyr for de internasjonale forbindelser og understreker at «syndige strukturer» hindrer utviklingen. Spørsmålet om salg av kirkelig eiendom for å skaffe midler til de fattige reises. Andre spørsmål som tas opp, er virkningene av våpenkappløp og våpensalg, retten til privat eiendom og behovet hos både de rike og de fattige nasjoner til selv å gjøre noe og yte noe.

Kirker utfordres om holdning til rasisme: ta bladet fra munnen!

Rasismen er på fremmarsj i det amerikanske samfunn, inklusive kirker og høyt politisk nivå. Dette var konklusjonen 175 delegater trakk på en internasjonal konsultasjon om rasisme og raserettferdighet i USA nylig.

Under konsultasjonen kom det frem klare tegn som tyder på at det amerikanske samfunn er på vikende front mot

rasismen. Den rasistisk betingede og begrunnede volden mot etniske minoritetsgrupper har økt, avtalene med de amerikanske indianerne er brutt, ikke respektert og forandret uten lov. Hele 25 konkrete anklagepunkter ble listet opp i en analyse av situasjonsbildet sett ut i fra et anti-rasistisk synspunkt.

Under konsultasjonen ble de amerikanske kirkene oppfordret til å ta bladet fra munnen og bruke sin innflydelse på å

motvirke en videre spredning av rasismen. — «Vi vil satse vår egen sikkerhet på slike kirker og økumeniske grupperinger. Å holde munn om dette er som å be om fortvilelse og død for Guds folk», heter det i en uttalelse fra konsultasjonen. Videre heter det at Kirkens Verdensråd og kirker over hele verden bør ta fatt på en ny runde i arbeidet med å fremme rasemessig rettferdighet både i USA og i resten av verden.

NØP

8

Jubileum?

Stakkars erkebiskop Eystein Erlendsson, den trønderske helgenen som paven aldri fikk somlet seg til å kanonisere, sukker journalist Hanne Berentzen i en artikkel i Adresseavisen 21. januar i år — fem dager før 800-årsdagen for erkebiskopens død i erkebispegården i Nidaros.

Hennes lille spørreunde blant folk og institusjoner i trønderhovedstaden som turde antas å ha et nærmere forhold enn de fleste til «stakkaren», avdekket ingen sjenerende interesse for «denne første markante trønderske intellektuelle . . . som med sine visjoner for kirken og landet bidro sterkt til fremveksten av Norges storhetstid i middelalderen».

Vi har festet oss ved noen av stoppestedene underveis og tillatt oss å kutte litt i svingene:

— Hva vi har tenkt? Hehe — jeg har i hvert fall ikke tenkt noe, svarer kultursjefens nestkommanderende på spørsmål — en uke før «dagen» — om hvilke planer Trondheim har formedelst jubiléet. — Meg bekjent er det ingen som har tenkt på det. Men spør kultursjefen når hun kommer tilbake . . .

Kommunens informasjonskonsulent, som nevnes som mulig orakel, vet heller intet: — Hvem sa du jubiléet gjaldt?

— —

For sikkerhets skyld også en liten telefon til byantikvar Gunnar Houen: — Nei, jeg kjenner ikke til at det blir gjort noe. Men jeg har gjort Nidaros Domkirkes restaurering oppmerksom på jubiléet og foreslått

Erkebiskop Eystein var den store byggherre både for Erkebispegården og Domkirken. 800 år etter sin død er han nokså godt glemt . . . Foto: Jens Søråa.

at de gjør noe. Selv skal jeg til Norrkøping og holde lysbildeforedrag og feire erkebiskop Eystein der.

— —

— Hvilke planer har dere for 800-årsjubiléet for erkebiskop Eystein, biskop Kyrre Bremer?

— Det er fint lite. Jeg er bortreist. Det skal markeres søndag 24., det er det eneste jeg vet. Det skal være en kirkekaffe i forbindelse med Bønneuken for kristen enhet, og der skal biskop Gerhard Schwenzer si noe. Noe annet vet ikke jeg om . . . Men jeg lurer på om ikke Olavstiftelsen har lagt opp til noe. Ta en telefon til Peter Wilhelm Bøckman.

— —

Ja, Katolsk Forum har tatt initiativ til et fellesmøte vi skal ha mandag med foredrag av professor Erik

Gunnes: «Erkebiskop Eystein, Domkirkens grunnlegger. 800-årsminne ved hans død» . . . Jeg tror det planlegges noe i Domkirken på tirsdag, sier teologiprofessor Peter Wilhelm Bøckmann.

— —

Via domkirkearkitekt og prestekontor til kapellan Bakken: — Jo, det blir en lokal markering med de ansatte ved restaureringen og prestekontoret mandag formiddag i Kapitellhuset, Johanneskapellet og Erkebispegården. Men det blir ingen offentlig markering i kirken, sier kapellan Bakken som innrømmer at det har vært liten interesse for å markere jubiléet, samtidig som det har vært liten bemanning på prestekontoret. Han håper det kan bli noe senere på året.

Kirkelig reklame i italiensk TV

De italienske biskopene har nå funnet ut at kirken må presentere seg og henvende seg til publikum på en bedre og mer tidsmessig måte. Som et skritt i denne retning vil den katolske kirke i fremtiden sende TV-reklame for seg selv og sitt virke. Hensikten er å kunne «nå hjem til folk», som en av biskopene sier. «Men vi vil vokte oss for å legge oss på samme nivå som reklame for såpe», legger han til.

NØP

Mer desinformasjon?

Den russisk-ortodokse kirke regner i år med forsterket desinformasjonskampanje fra det sovjetiske kommunistpartiet. Den ytre foranledning er 1000-årsfeiringen for Russlands kristning. Vestlige besøksdelegasjoner i anledning jubileet er sentrale målgrupper for slik desinformasjon. Kir-

kelige kretser i Sovjet viser til at det foreløpig ikke er kommet noen lettelser for de kristne til tross for Michail Gorbatsjovs meget omtalte «glasnost».

Riktignok garanterer den sovjetiske forfatning innbyggerne religionsfrihet, men i praksis utsettes bekjennende kristne for adskillig belastning fra systemets side.

RHEINISCHER MERKUR

Kvinnens stilling i kirken 9

— Det var en idé med en økumenisk gudstjeneste, men jeg tror ikke det blir noe, sier katolsk sogneprest Georg Müller: — Biskop Schwenzer kommer fra Oslo i anledning jubileet, som vi markerer under høymessen søndag og dessuten i Katolsk Forum mandag. Vi ser på dette som et viktig nasjonalt jubileum. Eystein var kirkebygger også i overført betydning, i kirken som er bygget av levende stener.

— —

Vi har gjort den norske kirke oppmerksom på at det var et jubileum, og utspillet om en økumenisk gudstjeneste måtte i så fall komme fra luthersk hold, sier leder for Katolsk Legmannsråd i Midt-Norge, Unn Madsø.

— —

— Erkebiskop Eystein? Jubilerer han? Hehe, det burde jeg vel visst, men for meg er det nytt, sier Anders Kirkhusmo, formann i Trondheim Historiske Forening.

Ikke det helt store suset over feiringen, altså. Tar vi feil når vi synes at noen — vi skal ikke nevne navn! — har latt en sjanse gå fra seg? Skjønt kanskje er det ikke så greit å få med seg alt, og dertil er det jo, som Hanne Berentzen sier etter avsluttet spørre-runde:

— som sagt gått 800 år siden han døde og ble gravlagt i Kapittelhuset i Domkirken.

I januar i år var biskop GERHARD SCHWENZER gjest og foredragsholder under et kurs arrangert av det danske pastoralråd. Ifølge KATOLSK ORIENTERING gav han kursdeltagerne «en fyldig og levende beretning om arbeidet under bispesynoden i Roma sist høst. «Vi sakser litt fra vår danske kollegas referat.

Kvinnens stilling i Kirken og samfunnet ble gjenstand for mange innlegg på synoden. Mitt eget innlegg, som jeg fremla på vegne av Den nordiske bispekonferanse, handlet utelukkende om dette emnet. Skal jeg prøve å fremheve noen viktige punkter i debatten, må det bli følgende:

Spørsmålet om kvinnens stilling i kirken er et ekko av den diskusjon som finner sted i samfunnet. Der er det påfallende at man ikke i første rekke spør: Hvem er kvinnen, — men hva kan hun, og hva får hun lov til? Kvinnen blir vanligvis målt etter mannens bilde. Men dette bilde viser ikke hele mannen, ikke engang hans viktigste side. Man spør om hans produktivitet, om det han kan prestere og skape, men sjelden etter hans vesen.

Mange har i dag tapt det som er spesielt kvinnelig av syne, hennes

vesen og hennes kvinnelige verdier. Mange ganger får man inntrykk av at det naturlige spenningsforhold og komplementariteten mellom mann og kvinne ikke lenger eksisterer. Det er kommet så vidt at noen menn og kvinner prøver å ligne hverandre i det ytre.

Skal man beskrive forholdet mellom mann og kvinne, så forutsetter det at begge får lov til å være helt seg selv. Bare på den måten lever de opp til den like verdighet de har. Synoden ba paven om å nedsette et utvalg som skal undersøke de antropologiske og teologiske forutsetninger for denne problematikken. Videre skal utvalget studere nærmere språkproblemer knyttet til denne problematikken.

Alle var enige i at man må forebygge ethvert forsøk på å krenke kvinnens verdighet. I den offentlige mening skal kvinnen som jomfru og som mor igjen ha sin rette plass. I yrkeslivet skal man respektere de spesifikke kvinnelige egenskaper. I kirkelig sammenheng burde kvinnen ha adgang til alle stillinger og ha en naturlig plass i alle råd på alle nivåer.

Spørsmålet om kvinnelige prester var ikke fremme under synoden. Det syntes å være bred enighet om at dette var teologisk sett umulig. ●

Tror på engler og Vårherre

— Vi opprettet Barneombud og fant opp alskens sosiale og politiske fiksfakserier som skulle beskytte barn mot verdens ondskap, siden fjernet vi Gud og englene og alt som beskyttet oss i tidligere tider, skriver Simon Flem Devik, journalist og

varm barnevenn, i bladet Hjem og skole.

— Men barn tror ikke på ombud og lover og forordninger. Barn tror på engler og Vårherre, bare vi gir dem mulighet til det. De ser at velferdssamfunnets allehånde barnefiksfakserier stort sett har til hensikt å stille voksne enda friere, så de kan slippe å bruke tid på brysomme unger. ●

Man regner med propaganda
Ifølge ost-eksperten Gerd Stricker vil partisejef Michail Gorbatsjov bruke den russisk-ortodokse kirkes 1000-årsfeiring i år til å «vise at det religiøse liv har det bra i Sovjet». For tiden kommer man kirken i møte på enkelte punkter, men det er vanskelig å si hvilke innrømmelser som vil ha varig verdi, og hvilke som kun tjener propagandahensyn.

Kirken får nå lov til å fremstille religiøs litteratur, men innhold og opplagstall krever fortsatt statens godkjenning. Når det gjelder de tyske lutheranere i Mellom-Asia, så har disse gruppene, ifølge Stricker, ventet i over tyve år på tillatelse til å danne en felles kirkelig organisasjon. Uten slik tillatelse har de 25 registrerte menighetene det dreier seg om, ingen mulighet til å drive utdanning av teologer. EDP

Ikke invitert til Moskva
I sin tale for en tid siden til de akkrediterede utenlandskorrespondenter i Roma bekreftet paven offentlig at han ikke har mottatt noen invitasjon og derfor ikke kan reise til Sovjet. En eventuell reise ville ikke bare være av religiøs betydning, men også ha «betydning når det gjelder det internasjonale fellesskap.» sa paven som også viste til at en slik reise må være «et

10 Pavens fastebudskap

Mitt budskap for fastetiden er en glad oppfordring til dere om bot, en bot som viser seg i åndens frukter og i praktisk nestekjærlighet, skriver paven i årets fastebrev.

Litt sent å bringe et fastebudskap når Palmesøndag står for døren, sier De? Leserne får ha oss unnskyldt, men forrige nummer av bladet var i trykken da paven budskap nådde redaksjonen, et budskap som forøvrig tåler å høres uavhengig av årstiden.

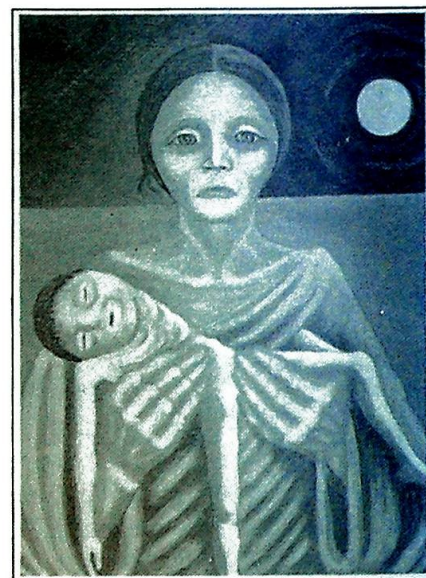
Fastetiden berører ethvert kristent fellesskap dypt. Den hjelper oss til å samle oss om bønner og Guds ord. Den hjelper oss til å svare gavmildt på Herrens kall som profeten uttrykker slik: «Slik er fasten som jeg vil ha den . . . at du deler ditt brød med dem som sulter, og lar hjemløse stakkarer komme i hus . . . Da skal Herren svare når du kaller på ham, og når du roper om hjelp, skal han si: «Her er jeg!» (Jes. 58, 6.7.9.)

Vi bør se fastetiden i år i sammenheng med Maria-året som vi nå feirer. Når jeg tenker på Maria som bar Guds sønn i sitt skjød, og ga ham all mulig omsorg mens han var barn, trenger det smertelige drama som mange av vår tids mødre opplever, seg på. Så mange mødre ser sin glede og sitt håp knust fordi deres barn dør en altfor tidlig død.

Barnedødeligheten — en forargelse!
Jeg ber dere alle, brødre og søstre, om å tenke over det forferdelige i at barnedødeligheten krever titusener

av uskyldige ofre hver dag. Barn dør før de får sjansen til å se verdens lys, eller de får bare et kort og smertefullt liv før de innhentes av sykdommer som kunne vært avverget. Pålitelige undersøkelser viser at i de fattigste land finner vi den høyeste dødeligheten blant barna. De høye tall skyldes bl.a. akutt væskemangel, infeksjoner forårsaket av parasitter, de skyldes mangel på vann, mat eller vaksiner, men også mangel på kjærlig omsorg. Mange barn vokser opp under så elendige forhold at de svekkes sjelelig og legemlig for livet. Under slike fattige forhold dør mange barn allerede som spebarn, andre blir så svekket at deres legemlige og sjelelige utvikling trues. De vokser opp under livstruende forhold og har svært dårlige utsikter til å finne en plass i samfunnet.

Ofrene for denne tragedie er til dels de barn som fødes i fattige forhold, forhold som ofte skyldes sosial urettferdighet, til dels er det de familier som mangler selv det aller

«Maria med barnet» av Nicolas David.

nødvendigste til livets opphold, og som må lide hele livet fordi deres barn dør fra dem.

Solidaritet med de svakeste

Husk hvor ubetinget solidarisk Jesus stilte seg med barna: Da kalte Jesus et lite barn til seg, stilte det midt iblant dem og sa: «Sannelig, det skal dere vite: Uten at dere vender om og blir barna lik, kommer dere slett ikke inn i himlenes rike . . . Den som tar imot et barn som dette her, i mitt navn, han tar imot meg.» . . . Da sa Jesus: «Slipp barna frem og la dem komme til meg» (Mt. 18,2.5; 19, 14).

Bryt jeg-dyrkelsens lenker

I denne liturgiske fastetiden ber jeg dere innstendig om å la Guds Ånd gripe dere og bryte jeg-dyrkelsens og

ekte besøk i form av svar på en innbydelse, men en slik innbydelse er ennå ikke kommet.»

Han understreket at det særlig er de ukrainske katolikkers illegale status og deres troskap mot Roma som — fra sovjetisk side sett — står i veien for et besøk som paven selv ønsker å få i stand.

DPA

TAKK TIL KNUT W. RUYTER

Etter tre år som fast medarbeider i St. Olav ser Knut W. Ruyter seg nødt til — i hvert fall foreløbig — å ta en pause. En varm takk for helhjertet innsats og velkommen tilbake: St. Olavs dør står åpen!

11

syndens lenker. Del broderlig med dem som har mindre enn dere! Og gi ikke bare av deres overflod, men gi også av det dere kunne trenge selv, slik at dere virkelig støtter de aksjoner og prosjekter som er på gang i deres lokale kirke, og da særlig de som har som mål å sikre en rettferdig fremtid for de barn som lite og intet har.

Gjør dere det, da vil deres hjelpsomhet og kjærlighet lyse klart slik

at «menneskene ser de gode gjerninger dere gjør og priser deres Far, han som er i Himmelen» (Matt. 5,16).

Når vi i denne fastetid følger Marias eksempel, hun som fulgte sin sønn trofast helt til korset, gi at både vår tro på Gud må styrkes og vår gavmildhet vitne om vår lydighet overfor hans bud.

Jeg lyser Guds velsignelse over dere alle: i Faderens og Sønnens og Den hellige Ånds navn. Amen.

Pavens reiseplaner for 1988

Også i 1988 blir det med mange reiser for pave Johannes Paul II, meldes det fra Vatikanet. Første reise går til Sør-Amerika, nærmere bestemt til Uruguay, Paraguay, Bolivia og Peru i tiden 7. til 17. mai. Så står Østerrike for tur, og besøket der i dagene 24. til 27. juni faller sammen med femtiårsmarkeringen for landets «Anschluss» til Nazi-Tyskland.

De afrikanske statene Zimbabwe, Lesotho, Swaziland, Botswana og Mosambik står på programmet for dagene 10. til 20. september. Og den 8. til 10. august besøker paven Strasbourg og Alsace. Ifølge USA's bispekonferanse er en reise til syd- og veststatene planlagt en gang på høsten.

Ett reisemål synes fremdeles å ligge utenfor rekkevidde: Sovjet — i anledning tusenårsfeiringen for kristendommens innførelse — og katolikken i Ukraina og Litauen. Det foreligger ingen innbydelse fra de sovjetiske myndigheter.

Roma har likevel ikke gitt opp alt håp om at den nye kurs Sovjet synes å følge på noen punkter, også skal få betydning for forholdet til pavestolen. Når partisjef Gorbatsjov kommer på sitt planlagte besøk til Roma i juni, er det ikke umulig at det blir et møte mellom ham og paven. Et slikt møte kan eventuelt føre til en bedring av forholdet mellom Moskva og pavestolen. For tiden eksisterer det ingen gjensidig diplomatisk anerkjennelse mellom de to parter.

Paven har likevel ikke til hensikt bare å vente på Moskva. Han arbeider for tiden med en rundskrivelse om emnet «Tusen års kristendom i Russland» for i hvert fall på den måten å søke å vinne gehør på tvers av grensene. ●

Forberedelsene til pavebesøket i full gang

Pavens planlagte besøk til de nordiske land var hovedpunktet under Den nordiske bispekonferanses vårmøte i slutten av februar, heter det i pressemeldingen fra møtet. Ifølge pavens sendemann til de nordiske land, erkebiskop Henri Le-maitre, er pavebesøket berammet til første halvdel av juli 1989, en tidsramme som de nordiske lands regjeringer er inneforstått med.

Et viktig punkt i forbindelse med besøket er hvilke pastorale temaer som skal foreslås for paven til hans taler og preken under besøket. Bispekonferansen foreslår at mottoet for besøket skal være: «Forkynn evangeliet for hver og én som Gud har skapt» (Mk. 16,15). Med andre ord: temaet «Den kristne tro i en sekularisert omverden» skal danne rammen rundt hele reisen. I pressemeldingen heter det at biskopene håper pavebesøket i Norden blir godt forberedt i menighetene og blant de forskjellige etniske grupper slik at det kan gi impulser til fornyelse av det kristne liv og bidra til enhet blant alle troende.

Andre viktige temaer på dagsordenen var: Kirkens initiativ i Nord-Sør-konflikten, innvandrersjelesorgen, forholdet til

islamske innvandrere og til ikke-troende.

Et annet viktig tema var utdannelse av preste- og ordens kandidater for Norden. I Stockholm åpner man antagelig et kurs til høsten for prestekandidater som har avsluttet sine teologiske studier.

Regnskapet for fjorårets fasteaksjon ble fremlagt: I alt 1,5 millioner danske kroner ble samlet inn, 10 prosent mer enn året før. Samarbeidet med de offentlige hjelpeorganisasjoner i de nordiske land gjør at denne hjelpen blir mangedoblet.

En beretning om den store finansielle hjelp de nordiske katolikker mottar fra Tyskland, ble også lagt frem, en hjelp som biskopene en meget takknemlige for. Bak denne hjelp står Den tyske bispekonferanse, Bonifatiuswerk, Diasporakommisariat og Ansgarwerkene i Osnabrück, Münster, Köln og München.

I pressemeldingen minnes det også om at den store danske vitenskapsmann og teolog Niels Stensen skal saligkåres, og at det i den anledning organiseres en felles flytur — åpen for interesserte fra alle de nordiske land — fra Danmark til Roma i dagene 17. — 24. oktober i år.

PREKEN PÅ 2. PÅSKEDAG

Av Aage Hauken

I dagene som er gått har vi sammen hatt en intens opplevelse av påskemysteriet. Fra dag til dag har vi fulgt dette drama for å gjenoppleve dets mange aspekter. Palmesøndag dro vi opp til Jerusalem sammen med Jesus og hans disipler. Fra nattverdssalen beveget vi oss til Gethsemanehaven, og derfra har vi fulgt med i de kronglete prosesser foran Yppersteprestene og Pilatus. På Golgata opplevde vi det ondes tilsynelatende seier, men i går fikk vi skue inn i den tomme grav. Fylt av skrekk og forvirring flyktet vi derfra for på veien å møte den oppstandne selv. I det møtet ble vår tro fornyet, som vi bekjente den påskenatt.

Det er altså ikke oppdagelsen av den tomme grav som er vår påskeglede – det ser vi tydelig av *evangeliet* for i dag. Den har man stadig søkt å forklare på så mange vis – i seg selv er den ingen garanti.

Det er møtet med den oppstandne som er påskens kjerne – det ser vi tydelig av dagens *epistel*, hvor apostelen Peter vitner for Jerusalems innbyggere om at han som de noen uker før hadde drept, likevel er levende. I påskens oktav er det nettopp dette vitnesbyrdet vi skal lytte til. Vi vender fra nå av blikket mot Kirkens situasjon. For det er denne apostoliske tro Kirken gir videre fra slekt til slekt. Og slik har den også nådd oss – som vi hørte den forkynt og forklart påskenatt.

Kirken er altså født av møtet med den oppstandne. Dermed er kanskje alt sagt, men dermed er ikke alt forklart. Vi må nemlig anta at det bak Peters bekjennelse ligger mer enn en identifisering av en død med en levende. Identifiseringen består i å

erfare hans aktive nærvær. Slik var det at disiplene fortsatte å spise og drikke sammen med sin mester etter hans død – og det er derfor vi er samlet her i denne messe: For å møte den oppstandne og for å ernære oss av hans nærvær. Når vi med Peter som talsmann for den apostoliske tro, bekjenner at Jesus fra Nazareth lever, er det en tro på at han fortsatt *virker* blant menneskene – som han hadde gjort det i Galilea og Jerusalem. Og det er troen på hans fortsatte, stadig virksomme nærvær som gir oss rett til i dag å gjøre Peters ord til våre.

Dette nærvær og denne kraft (dvs. undergjerninger) som for oss er møtet med den oppstandne, finner vi ikke i visjoner og mirakler, men i en mest mulig inkarnert form. Jesus Kristus er for oss nærværende *sakramentalt*. I sakramentene utøver han sin nyskapende frelsergjerning – hver gang to og tre er forsamlet i hans navn. I sakramentene fortsetter han å virke de undergjerninger som evangeliene beretter om. Han er det

levende vann – det evige livs brød. I denne forstand er vi forenet med vår Herre og Mester på en konkret og fysisk måte: *Vi er nemlig blitt hans legeme*. Kirken skapes fra slekt til slekt av de mennesker som Kristus forener med seg ved det brød vi bryter. Det er dette brød, *hans eget legeme*, som gjør oss til hans legeme, som nyskaper oss til en Kristus-likhet, og som ut av sine mange stykker og deler forener oss med hverandre, til en ny menneskeslekt, en ny skapning.

Denne hellige messe er derfor først og fremst et møte med den levende Kristus. Det er her han er å finne. Den tomme grav vitner om hans *fravær* fra de dødes rike, – sakramentene vitner om hans *nærvær* i de levendes. Det anstøtelige i denne tro er ikke dens 'åndelighet', oppstandelsens 'overnaturlige' karakter og uvanlige fenomener. Tvert imot: Det er hans fysiske, materielle nærvær som krever tro. ●

Palestinerne får kirkelig støtte

Lederne innenfor de kristne kirkene i Jerusalem har gjort palestineres kamp til sin. På bakgrunn av de urolighetene som har vært på Gaza-stripen og på Vestbredden den siste tiden, har kirkelederne kommet med en uttalelse hvor de beklager de lidelser og smertelige begivenheter som har funnet sted «blant vårt folk», skriver avisen *Church Times*.

Palestinerne blir ikke nevnt ved navn, men det levnes ikke tvil om hvor sympatien ligger.

– Begivenheten er et synlig tegn på vårt folks ambisjoner og forventninger om å oppnå sine legale rettigheter og så realisert sitt håp (om en egen stat). I uttalelsen sier kirkelederne at de vil ta parti for sannhet og rettferdighet mot alle former

for urett og undertrykkelse. Den anglikanske biskopen i Jerusalem, Samir Kafity, gikk i en gudstjeneste så langt som til å si at både jøder, muslimer og kristne mener at mennesket er skapt i Guds bilde, og at det av den grunn ikke skulle finne sted noen favorisering av en av partene.

NØP

Ingenting av betydning

13

Reaksjonene på bispesynoden i oktober i fjor har vært så ymse – fra dempet optimisme til utilslørt skuffelse. Erkebiskop Donat Chiasson, som ledet delegasjonen på fire kanadiske biskoper, hører så absolutt hjemme i siste kategori. I et intervju med avisen Toronto Star kort etter synodens slutt luftet han adskillig skuffelse og kritikk: «bortkastet tid» og «dyp skuffelse» var noen av ordene han brukte. Vi sakser fra The Tablets sammenfatning av intervjuet.

Den meningsfulle dialog, som mange biskoper hadde håpet på, ble det ikke noe av, i stedet var det Vatikanets byråkrati som «leste teksten for oss», sa den 57 år gamle erkebiskopen blant annet. «Vi kom til Roma fordi vi trodde vi hadde noe å bidra med i diskusjonen om hvem som er Kirken, og om hvordan legfolkets plass i helheten kan bli erkjent og anerkjent.» Men et synodesekretariat som bestod av Vatikanfunksjonærer besatt av trang til hemmelighetskremmeri stengte for en slik dialog.

En annen sak som erkebiskopen fant bekymringsfull, var den sterke innflytelse kirkelige «høyre-side-elementer» fikk utøve i den 220 mann sterke bispesamling. Han påpekte også at gruppen på 60 leg-observatører var fullpakket av ledere for «høyre-grupper» som hverken utfordret biskopene eller satte problemer under debatt. Den biskop som eventuelt måtte våge å gi uttrykk for uenighet med slike grupper og grupperinger i sitt bispedømme som har

pavens uttrykte støtte, risikerer å bli gjort til syndebygg og bli anklaget for å være illojal overfor paven, hevdet Chiasson.

Han karakteriserte synodens slutt-dokument som «formyndersk i tonen og påpyntet med plattheter: Det er en repetisjon av mye som er sagt meget bedre andre steder.» Det inneholder ingen konkrete forslag til eventuelle forandringer, og den liste med «anbefalinger» til paven som man til slutt ble enig om, er like vag og intetsigende, mente den frittalende kanadier.

På spørsmål fra intervjueren om hva han og de andre kanadiske biskoper kom til å ta med seg tilbake til sine bispedømmer etter dagene i Roma, svarte erkebiskop Chiasson et klart «ingenting . . . uten kanskje den overbevisning at kirke er noe som leves hjemme. Etter å ha lyttet til biskoper fra andre lokalkirker, er jeg ganske stolt over å kunne dra tilbake til kirken i Kanada. Jeg tror vi har grepet fatt i litt mer av ånden fra Det 2. Vatikankonsil enn mange

andre har. Jeg gleder meg til å dra hjem og fortelle prester og legfolk at 'ting er på gang' her hos oss. Det er min trøst.»

Kvinnene har god grunn til å føle seg skuffet etter synoden, mente erkebiskopen, men trøstet de kanadiske kvinnene med at deres biskoper ikke var dradd til Roma for å be om godkjenning for kvinners deltakelse i kirkens liv. Kirken i Kanada vil fortsette på den kurs den har innstilt seg på: Der den lokale biskop gir sin tillatelse, vil piker fremdeles få ministre, og kvinner delta i beslutningsprosesser. «Her er det ingen grunn til retrett, og slett ikke sett på bakgrunn av noen av de bestemmelser som ble tatt under synoden.»

Erkebiskopen mente han hadde adskillige meningsfrender når han hevdet at de dører som Det 2. Vatikankonsil åpnet opp, er i ferd med å bli slått igjen, og at Vatikanets sterke anslag mot fri informasjon til pressen under synoden var symptomatisk i så måte. «Min teori er at når religiøse ledere føler det er *de* som har Den Hellige Ånd, og at de andre mangler den, da blir de redd for dialog. Men så snart du tror at Ånden også lever i andre mennesker, er du ikke redd for åpen dialog. Og akkurat dette kunne blitt selve kjernen i denne synoden: å se at Ånden virkelig lever i verden og ikke være redd for dialog. Hva er det vi har å skjule for folk som vi føler fellesskap med? Det er helt klart at denne synoden intet annet hadde å skjule enn sin egen tomhet og intethet.» ●

Kristne kirkers råd i Frankrike
Katolikker, protestanter og ortodokse i Frankrike har grunnlagt «Kristne Kirkers Råd». Rådet skal gjøre det mulig for de kristne i Frankrike enstemmig å ta stilling til vesentlige samfunnsspørsmål. Beslutninger skal prinsipielt tas enstemmig, men etter tre år, skal man vurdere de gjeldende reglers effektivitet og eventuelt lempe på dem. President for rådet er kardinal Albert Decourtray, som er den nye president for Den franske bispekonferanse. Katolsk deltagelse i slike økumeniske instanser har

vært tillatt av Vatikanet de siste ti år, og foreløbig finnes slike kirkeråd i 70 land. Men Frankrike er det første land i Europa med overveiende katolsk flertall som har grunnlagt et slikt kirkeråd.

Ifølge pastor Jacques Stewart, presidenten for føderasjonen av protestantiske kirker i Frankrike, er det foreløbig tre områder kirkene har samme innstilling til: en felles holdning til de fattiges problemer, til innvandereres og utlendingers problemer og til menneskerettighetene i anledning av

200-årsdagen i 1989 for den franske revolusjon.

Metropolitten Melanos, president for den ortodokse mellombiskoppelige komité, sier at rådet er et middel til praktisk økumenikk, som på den ene siden kan brukes til å hjelpe de kristne og på den annen side føre til felles holdninger overfor religiøse og etiske spørsmål som igjen gir mulighet til felles handling i kultur- og samfunnsspørsmål.

KATOLSK ORIENTERING

Meninger om sølibatet

Sølibatet er «in» — om ikke så meget som livsform, så dog som diskusjonstema. Vi har festet oss ved to norske bidrag til debatten, en debatt som i hvert fall på katolsk mark sjelden hviler. Men denne gang lar vi en lutheraner få utspillet.

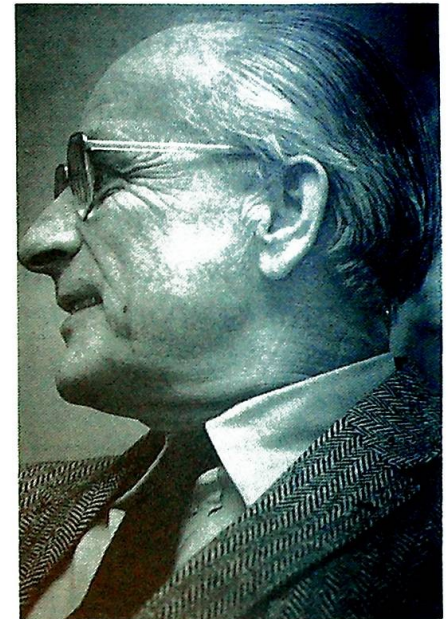
«Da jeg kom ut som ung, ugift prest, fikk jeg forståelsen av at det var helt umulig og helt u-luthersk å komme uten prestekone. Det var ikke langt fra at jeg fikk høre at det var imot skriften og bekjennelsen... Jeg er ikke ugift av prinsipp, men det er bare blitt sånn av årsaker som jeg ikke gjennomskuer selv engang,» uttalte biskop Georg Hille i en samtale med Vårt Land for en tid siden om de ensliges stilling i Den norske kirke. Bakgrunnen var en rundspørring fra avisens side som viste at det var en slags lavstatus å være enslig i kristne kretser: Kirken konsentrerer oppmerksomheten rundt familien og setter den opp som ideal for det gode liv, og det oppleves som vondt for den som lever annerledes.

Kirkens holdning til de enslige kan forstås rent historisk som en reaksjon på munkevesenet, mener Hille, og «denne reaksjonen har blitt hengende igjen i vår lutherske kirke, men det er ingen unnskyldning for å holde liv i holdningene.» Han har også inntrykk av at det er mer akseptert å være enslig i dag enn for noen år siden, men innrømmer at situasjonen kan være

forskjellig for menn og kvinner.

«Jeg har fått mange positive reaksjoner på at det går an å være biskop og enslig. I forhold til arbeidet mitt kan jeg disponere min tid ganske anderledes. Jeg får slutte meg til Paulus der, uten å overdrive hans ord til å gjelde alle,» sier Hamarbispen som kommer med følgende interessante tilføyelse: «For prestene merker jeg at spørsmålet om å gifte seg eller ikke, blir mer og mer aktuelt nå. Prestenes familieproblemer har kommet i fokus. Jeg diskuterte akkurat spørsmålet med en katolsk biskop. Vi nærmet oss problemet fra hver vår kant. Han hadde kommet til at det var uheldig for den katolske kirke å holde beinhardt på sølibat for prestene. Hos oss kunne kanskje flere med fordel leve alene.»

Så langt Vårt Land og biskop Hille. Men vi har flere interessante lesefrukter og synspunkter som angår prestesølibatet og den enslige stand generelt. For en tid siden fant St. Olav (via vennlige «informanter») et kjent smil i bladet Nytt fra E.L. som utgis av Ensliges Landsforbund: pater Rolf Rollesen. Tidligere bl.a. sjomann,

Biskop Georg Hille.

lærer, diakon og sykehjemsbestyrer (også tidligere aktivt medlem i Ensliges Landsforbund), nå nokså fersk og høyst aktiv katolsk sogneprest i Porsgrunn, og altså «julemånedens intervjuobjekt» i ovennevnte publikasjon (og St. Olavs intervjuobjekt i nr. 8 i fjor). Fornuftig nok går intervjueren løs på saken fra den positive siden.: «Hva er det du særlig setter pris på i enslig stand?»

— Frihet og åpenhet! — Yrkesvalgene mine har sprunget ut av interesse og anlegg som jeg fritt har kunnet følge fordi jeg ikke har familieansvar å ta hensyn til. Hva åpenheten angår, setter den mennesket i stand til å motta impulser utenfra, fra andre

Kirken noe kritisk overfor Aquino? Manilas erkebiskop, kardinal Jaime Sin, fremholdt under et foredrag i Wien nylig at Kirken på Filippinene i de siste 22 år har tatt fire avgjørende skritt: den har stilt seg på folkets side, på de fattiges side, den satser på bønn og på folkets makt.

I dag er det ikke biskopenes og prestenes kall å stå i spissen for den politiske kamp. Det var annerledes under Marcos

da folket ikke hadde andre å gå til enn biskopene, sa kardinalen. I dag går det kristne legfolk i spissen. Under Marcos ble Kirken utfordret til kamp for moralen, for menneskeverdet og menneskerettighetene. I dag er det biskopenes oppgave å hjelpe kristne legfolk i deres politiske engasjement ut fra evangeliet. Mange biskoper har godt håp om at president Cory Aquino vil makte å gjennomføre de so-

siale, økonomiske og politiske reformer landet så sårpt trenger, men de har også en viss kritisk innstilling.

Det er legfolket som må omskape nasjonen, sa biskop Sin. Makter den det, vil det skje en ny sammensmelting av tro og kultur som kan løse det filippinske samsfunnsproblemet. KATOLSK ORIENTERING

mennesker. Alenemennesket stiller her med gode forutsetninger. Nettopp det at du er alene, gir deg større fleksibilitet.

På spørsmål om «hva som har vært vanskeligst i ditt liv som enslig?» kommer det like klart svar:

— I unge år var det forventningene og presset utenfra. Det evige spørsmålet: Hvorfor gifter du deg ikke? Det ligger farlig nær å føle seg mindreverdige når man ikke følger mønsteret. Selv om det burde være innlysende at intet menneske skal hente sitt verd gjennom et partnerforhold... En annen vanskelighet — eller kanskje heller et savn — er dette at man som enslig ikke får oppleve «foreldreskap». Som ung diakon var jeg til stede ved flere fødsler. Det var fantastisk! Takknemligheten ved å være vitne til livets gave, ble stor.

— Du har gått over til katolisismen. Finner du synet på ensligstanden mer positivt der?

— Innen Kirken absolutt. I den katolske kirke betyr de evangeliske råd — fattigdom, lydighet og kyskheter — noe vesentlig. Hele Kirkens store ordensliv bygger på dette. I den sammenheng betyr et nei til ekteskap et ja til det å være disponibel utenfor egne familierammer. Ensligstanden blir en positiv nødvendighet. Men for den jevne katolikk tror jeg synet på ensligstanden stort sett er den samme som vi finner i andre kirkesamfunn.

— Hvilke tanker gjør du deg om sølibatet?

— Diskusjonen om sølibatet hviler aldri. Det vil føre for langt å gå i bredden med dette emnet. Prestens sølibat er ment å sette ham bedre i stand til å tjene menigheten. Mens ektepar er kalt til å virkeliggjøre Guds kjærlighet innenfor ekteskapets ramme, er sølibatet ment å gi presten mulighet til å virkeliggjøre Guds kjærlighet innenfor ensligstandens ramme.

— Sølibatet er obligatorisk og en betingelse for å bli katolsk prest. Personlig mener jeg det burde være en frivillig sak. Det er mulig vi kommer dit hen. Men det heter jo at «kirkens kverner maler langsomt».

Flere syn på saken? St. Olavs adresse står på innsiden av omslaget...

Pater Rolf Rollesfsen.

Tunge tradisjoner — eller evne til forandring?

«I et samsfunn og en kultur som preges av raske endringer, har det liten hensikt å legge detaljerte planer fremover. Det viktigste er å trekke opp de perspektiver vi skal orientere oss ut fra, og gi premissene for vekst og utvikling».

Det er generalsekretæren i Kirkens Bymisjon, Aage Müller-Nilssen, som i informasjonsbladet «Bymisjonæren» funderer over problemene under overskriften «å forme fremtiden». Det handler i ett stikkord om forandringsberedskap, mener Müller-Nilssen:

«Den som vil gjøre godt arbeid i tiden fremover, må kunne tilpasse seg nye utfordringer. Dette er viktig rent generelt. Enda viktigere er det i kirkelig sammen-

heng. Det henger sammen med det fenomenet at knapt noe område har så lett for å stivne til som det religiøse. Et merkelig fenomen, når vi tenker på hvor ustanselig opprørsk og nyskapsende Jesus var.

Hans etterfølgere, derimot, er preget av tunge tradisjoner. «Kristus er den samme i går, i dag og til evig tid», har vi lest. Og tolket det som om også virksomheten skal være den samme bestandig. Det kan unnlige være tilfelle. Tvert imot må den kristne kirke ha minst den samme forandrings-evne som samsfunn og kultur forøvrig. Helst burde vi også forutse utviklingen, slik at vi alltid kan møte mennesker der de er».

Australske kirker med appell for de innfødtes rettigheter

Mens de hvite australierne feirer 200-års jubileet for den første bosetningen på dette kontinentet, er det lite entusiasme å spore blant de australske urinnvånerne for dette jubileet. For dem er det mer et 200-års jubileum for undertrykkelsen fra de hvites side.

De kristne kirkene i Australia med det nasjonale kirkerådet i spissen, har villet markere jubileet ved å rette søkelyset mot

forholdene den australske urbefolkningen lever under, melder avisen «Church Times». — Siden den europeiske bosetningen fant sted, har mange urinnvånerer mistet livet, land, språk, kultur og verdighet, heter det i fellesuttalelsen. Men også kirken må ta selvkritikk. — Kirkene må selv bli mer åpne for urbefolkningens kultur og spiritualitet. På den måten kan kirken bidra til en bedre stilling for urinnvånerne i det australske samfunnet. NØP

*Økumenisk utviklingsbank
Protestanter, anglikanere og katolikker i Nederland har tatt initiativet til å etablere en økumenisk utviklingsbank for den tredje verden. Det flamske økumeniske samarbeid for utvikling, som prosjektet heter, retter seg mot prosjekter som ikke blir vurdert kredittverdige i ordinære banker, men som heller ikke kan finansieres ved innsamlinger og gaver. Videre er det en fordel at når pengene (forhåpentligvis) blir betalt tilbake, vil de gå til nye prosjekter. NØP*

Proposisjonen til ny utlendingslov her i landet har vært ute til høring. Blant høringsinstansene finner vi Oslo Katolske Bispedømmes *Kommisjon for rettferdighet og fred* som har flere kritiske bemerkninger til lovforslaget. Vi gjengir Kommisjonens uttalelse i sin helhet.

Innvandringspolitikk

Den katolske kirkes kommisjon for rettferdighet og fred erkjenner at Utlendingsloven bare vil være et redskap i praktiseringen av en til enhver tid gjeldende innvandringspolitikk.

Den katolske kirke i Norge er i meget stor grad en innvandringskirke, noe som naturlig innebærer at innvandringspolitikken i stor grad påvirker forholdene i vår kirke og følgelig norske katolikkens syn på norsk innvandringspolitikk. Som kirke føler vi vår begrensning i omsorgen for de mange innvandrere som hører til kirken. Vi føler samtidig en stor berikelse ved de enkelte innvandrerne vi møter, og den kultur de bringer med seg. Vi er derfor fullstendig klar over at ubegrenset innvandring kan være problematisk for alle parter. Vi vil imidlertid påpeke at når det gjelder regler og normer for hvordan innvandringen skal være, må man legge kriterier til grunn som er like for alle uansett kulturbakgrunn. Når myndighetene, delvis gjennom utlendingsloven, delvis gjennom gjeldende oppfatninger, tilkjennegitt i Stortinget, trekker opp kriteriene for utlendingers adgang til riket, bør sen-

trale etiske grunnholdninger være klargjort.

Vi vil således påpeke at innvandring fra Nord-Europa og andre høyt industrialiserte land i vesten ikke møter samme restriktive holdninger som innvandring fra ikke-industrialiserte/fattige land.

Vi vil videre vise til det ansvar Norge som et av de rikeste land i verden, har overfor den tredje verden. Innenfor dagens økonomiske verdensordning skjer varebyttet stort sett på de rike lands premisser. Eksisterende systemer er med på å opprettholde, ja endog øke fattigdommen i den tredje verden. Det skapes såkalte «økonomiske flyktninger» som ikke finner å kunne leve under de forhold som landet gir dem. Vi hjelper en del av disse landene gjennom overføringer i form av utviklingshjelp. Vi har etter kommisjonens oppfatning også et moralsk ansvar til å vise solidaritet gjennom handling ved å gi en del av disse «flyktningene» nye livsmuligheter i Norge.

Den nye utlendingsloven vil etter kommisjonens oppfatning gjøre det vanskeligere for utlendinger å få opp-

hold i Norge. Loven tilkjennegir en ånd hvor man ønsker å gi optimale muligheter for kontroll med hvem som skal gis opphold i landet. Loven synes også å ha til hensikt å minske omfanget av asylsøknader/oppholds-søknader ved å gjøre det vanskeligere rent faktisk å søke om asyl/opphold.

Kommentarer til enkelte bestemmelser i lovutkastet

Kommisjonen anser det som positivt at det lages en ny utlendingslov hvor utlendingers stilling og rettsvern drøftes og klarlegges. Vi vil imidlertid fremføre følgende reservasjoner til lovutkastets bestemmelser:

- Lovens formålsparagraf bør utformes slik at intensjonen om å ivareta utlendingers rettsvern og vern mot forfølgelse kommer bedre frem. Slik lovteksten er utformet i utkastet, kan det virke som formålet om kontroll er overordnet formålet om rettsvern og vern mot forfølgelse.
- Det vil vanskeliggjøre asylsøkeres/forfulgtes muligheter til å komme til et trygt land om transportselskapene skal foreta kontroll med reisedokumenter. Dette vil spesielt gi skadelige utslag dersom det gjelder visumplikt for innreise. Kommisjonen er imot innføring av slike bestemmelser da det vil innsnevre mulighetene for forfulgte til å søke om asyl i Norge. Grensekontroll bør foregå ved norsk grense *av norske myndigheter*.

Å forstå flyktningene:

Ydmykhet og nysgjerrighet er nødvendig!

I møtet med innvandrere, asylsøkere og flyktninger settes det norske samfunn på prøve. Det dreier seg om menneskeverd og respekt for individet, uansett rase og religion, skriver Øyvind Dahl, amanuensis ved Norsk Misjonshøgskole i Stavanger.

Vi nordmenn er kjent for å være svært direkte, mens mange i andre kulturer uttrykker seg mer indirekte. I mange kultu-

rer betyr «ja» noe slikt som «jeg hører hva du sier», ikke en bekreftelse på innholdet i det som blir sagt . . .

Mange tror at tegn, fakter og gester er de samme innenfor alle kulturer. Men det er langt fra tilfelle. Smil og latter kan i enkelte kulturer også uttrykke forlegenhet eller sorg. I India og Sri-Lanka uttrykkes «ja» ved å riste på hodet.

Manglende kommunikasjon fører til misforståelser, mistillit og skuffelser. Kultursjokk og uoppfylte forventninger kan

føre til personlige og institusjonelle kriser. Det kan være både anstrengende og tidkrevende «å lytte seg inn i en kultur», lære empati (innlevelse) og opparbeide tillit. Men det er vel verdt strevet både for oss selv og de menneskene vi omgås.

En tverrkulturell kommunikasjon vil berike det menneskelige fellesskap på tvers av kulturgrensene og gjøre oss åpne for verdier som finnes i den andre kulturen. Til dette trenger vi både ydmykhet og nysgjerrighet. FOLKEVETT

Bemerkninger til forslag om ny utlendingslov

17

ring av disse begrepene vil det lett kunne oppstå situasjoner hvor asylsøkere sendes tilbake til land hvor de er i fare eller blir forfulgt. Et vilkår for tilbakesendelse bør være at man har klar forvisning om at tilbakesendelseslandet er trygt.

- Kommisjonen er av den mening at en ordning hvor politiet alene er den instans som forbereder saker om asyl og bortvisning ikke er gunstig. Lengre tids praksis har vist at det ikke sjelden gjøres feil.

Vi tror saksbehandlingen vil bli bedre og inngi mer tillit hos asylsøkere/flyktninger dersom det er en annen instans som foretar dette arbeidet, eventuelt i samarbeid med politiet.

Vi vil til slutt gjenta vårt håp om at norsk innvandringspolitikk og behandlingen av søknader om å få opphold i Norge i større grad vil bli foretatt på humanitært grunnlag, og mindre utfra en oppfyllelse av kravene som stilles om å være «politisk flyktning».

- Bestemmelsen om at oppholdstillatelse utover tre måneder må søkes før innreise, antas å være begrunnet ut fra ønsket om å begrense utlendingers opphold i Norge. Regelen har tidligere bare gjeldt ved søknad om arbeidstillatelse. Lovforslaget innebærer derfor en vanskeliggjøring av utlendingers mulighet til å få opphold i Norge. Kommisjonen er uenig i en slik innsnevring og tror den vil ha negative virkninger for Norge.

- Kommisjonen mener at paragraf 17 ikke i tilstrekkelig grad ivaretar asylsøkeres sikkerhet. Loven bruker begreper som «beskyttelse i annet land» og «opphold i stat eller område hvor flyktningen ikke var forfulgt og heller ikke hadde grunn til å frykte tilbakesendelse». Ved tolkning og prakti-

Ansvar for flyktningene – uttalelse fra Norges Frikirkeråd

Norges Frikirkeråds årsmøte 1988 ber Stortingets justiskomite om å vurdere nøye de mange innvendingene som er reist fra flere hold mot forslaget til ny utlendingslov. (Ot. prp. 46 1986–87).

Lovens hovedformål må være å gi grunnlag for rettssikkerhet og vern.

Kontrollhensynene må underordnes dette hensynet. Kontrolltiltak som innskrenker asylsøkeres mulighet til å forlate sitt eget land og søke tilflukt i Norge, må ikke godtas.

Norge må være villig til å ta sin del av oppgaven med å løse verdens flyktningproblemet.

Vi må ikke skyve ansvaret over på andre land som har mindre ressurser enn oss.

Loven må ikke gi grunnlag for en diskriminerende praksis der flyktninger blir avvist og sendt tilbake mot sin vilje.

Enhver asylsøker må gis mulighet til å få sin sak prøvd, og det bør lovfestes rett til å bli i landet til klage er behandlet i siste instans. I saker der det er tvil, må tvilen komme søkeren til gode. Det må alltid være rom for menneskelige hensyn. Søkere som ikke blir innvilget asyl, bør likevel kunne få opphold på humanitært grunnlag når forholdene tilsier det. Det bør tas særlige hensyn til familier med barn.

Vår innvandrings- og flyktningpolitikk må bygges på menneskelighet, nestekjærlighet og en ansvarsfull holdning til verdensproblemene.

Antireligiøs litteratur: en vei til kristendom!

Skolene var dominert av kommunistisk tenkning. Ønsket man en strålende fremtid for menneskeheten, måtte kristendommen bekjempes. — Slik var oppvekstmiljøet til eksilrusseren dr. Herman Hartfeldt (nå prest i Sveits), som besøkte Oslo i november (i anledning 20-års-jubileet til «Misjon bak jernteppet»).

Følgende hendte:

Han kom en dag til et møte i en undergrunns-menighet i hjembyen. Han hadde gått dit i den hensikt å angi predikanten. Isteden ble han overveldet av kraften og sannheten i forkynnelsen. Og ble omvendt.

Sammen med andre besluttet han å starte smågrupper for å lære mer om kristen tro. Men bibler var ikke å oppdrive. Hva gjorde de så? De gikk til

bokhandelen og kjøpte antireligiøs litteratur. Her vrimlet det av bibelsitater, som de understreket. Dermed hadde de materiale til studiearbeid. Og i løpet av to år hadde de fått med seg ca. hundre mennesker i bibelstudiegrupper i byen.

For dette arbeidet ble Hartfeldt dømt til tukthus og oppholdt seg fem år i arbeidsleir før han ble forvist fra Sovjet.

Fra FROGNER MENIGHETSBLAD

18 En samtale om: «SPELET OM KVARMANN»

Ingen bør klage på bredden i reper-toaret hos 75-åringen Det Norske Teatret: i skrivende stund er forestillingen «Ettermåle» — bygget på vår hjemlige mester Olav Duuns roman — ute på turné, første teppefall for musical-versjonen av Victor Hugos «De elendige» er nær forestående, og oppsetningen av mellomalderspillet «Spelet om Kvarmann» av Pietr van Diest finpusses før Norgespremièren

i Kampen kirke den 26. mars.
Joda, De leste riktig: Kampen kirke er stedet.

«Spennende teater som så absolutt angår oss i dag, selv om teksten ble til for snart fem hundre år siden,» fremholder både teatersjef og regissør, henholdsvis Svein Erik Brodal og Rolf Sand, i en samtale med St. Olav.

Men først noen ord om hva den gamle tekst dreier seg om, hentet fra teatrets egen presentasjon av stykket:

Sterkt forenkla dreier stykket seg om eit menneske Gud ber «Døden» hente opp til seg. Rekneskapen skal gjerast opp, mennesket Kvarmann skal stå til rette for det livet han har levd. Kvarmann får litt tid til å førebu seg på ferda, og «Døden» gir han lov til å finne nokon til å hjelpe seg med rekneskapen. Kvarmann søkjer hjelp hos sine venner, familien, i det han eig, sin klokskap og si kraft.

Men er nokon villige til å gå i døden for andre når det verkeleg gjeld . . . ? På oppgjerets time kjem erkjenninga: Kva har han brukt livet sitt til . . . , kva har han satsa på, kva har han gjort . . . og ikkje gjort . . . ? Kva anna kan han no stole på enn si eiga tru . . . ?

Mer røper hverken teatret — eller vi — om «hvordan det går» . . .

— Hvorfor sette opp en «allegorisk moralitet», som stykket meget trefende, om enn noe tørt, kalles i littera-

turhistorien, på en nynorsk scene i 1988, teatersjef Brodal? Er det ildsjelen og katolikken Rolf Sand som har mast seg til det?

— For å ta det siste først så er det nok på mange måter det ja, kommer det med et raskt lite smil fra «sjefen» over mot «den skyldige». — Det er vel snart tyve år siden Rolf kom trekkende med sine planer, men først rundt 1983 begynte vi å ta dem på alvor. Noen vil kanskje finne stykket for dogmatisk, men selv synes jeg så absolutt det er verd å satse på. Jeg er opptatt av formen — og denne formen kan det bli spennende teater av!

— Og da er vi ved ditt annet spørsmål, altså om en slik moralitet er liv laga som teater i dag. Stykkets sentrale spørsmål, nemlig hva vi gjør ut av våre liv, er evig aktuelt. Og kanskje nettopp for oss i dag som lever i et samfunn der svært få egentlig tar ansvar for sine handlinger og sitt liv, og hvor skylden legges på andre, på samfunnet, miljøet . . .

— og hvor ordet moral nærmest er

blitt et fy-ord, og den minste antydning til en advarende pekefinger oppfattes som en trussel mot den personlige frihet og utfoldelse?

— Akkurat. Og dette stykket handler nettopp om mennesket som må stå til rette for sitt liv. Hvilket vi jo alle må, før eller senere, enten vi innrømmer det overfor oss selv eller ikke. Det beveger seg innen det vi vel kan kalle klassiske «rammer»: Spørsmålet om moral, om ansvarlig handlemåte, står sentralt. Og forlenges til spørsmålet om hva som er moralsk — i forhold til vår tid.

— Du sitter nærmest og bobler, Rolf Sand, både fordi det er «ditt» stykke og fordi du står på farten opp til prøver på Kampen. Kom igjen!

— Mitt og mitt, det er teatrets stykke, selv om jeg har kjempet som en løve for det. Stykket er, slik jeg ser det, ikke først og fremst et religiøst drama, selv om det også er det. Det er et eksistensielt drama, som jeg i mange år — planene har vært klare lenge før noe «klarsignal»! — har ønsket å sette opp nettopp på grunn av dets moralske dimensjon.

— Det lyder alvorlig abstrakt!

— Men er likevel konkret nok. Tenk på skriftemålet, der du skal angre dine synder og be om tilgivelse. Til hjelp for hukommelsen brukte man tidligere såkalte skriftespeil som tok for seg de vanligste syndene. De amerikanske biskoper har satt inn vår tids synder ved siden av de gamle, evige. For eksempel: Har du kjørt for fort? . . . på annen måte uforsvarlig? . . . påvirket av alkohol? osv. Trivielt? Å nei sann! Jeg

I stedet for «eldreomsorg»

«Satt på spissen er tenkemåten bak søknadssystemet hos oss egentlig like dumt som å si at siden så og så mange prosent av femti-åringene vil få hjerteinfarkt, er det like greit å sette seg på liste for innleggelse på sykehus.»

Uttalelsen kommer fra Jens Halvorsrud, overlege ved geriatrisk avdeling på Ullevål sykehus i Oslo, og er hentet fra et intervju i bladet «Vi over 60». Samtalen

dreier seg om eldreomsorg i alminnelighet og sykehjemsplasser i særdeleshet.

«Selve begrepet eldreomsorg er meningsløst og passiviserende», mener Halvorsrud. «I stedet for eldreomsorg bør vi snakke om eldrepolitikk, geriatri (eldremedisin), bistand eller hjelpetiltak osv.

Vi må se på hva de eldre selv prioriterer. Hvem spør etter ønsker, folte problemer og behov og egen mening hos eldre pasienter? Nei, identitet og selvrespekt

odelegges. Alt omsorgsprat kveler egenomsorgen. Tar man egenomsorgen fra et menneske, tar man fra dem noe av deres eget liv!

Det er vanskelig å nå frem med synspunkter på eldreomsorgen selv fra fagfolk . . . De som vet, blir ikke hørt. Man snakker til veggen. Aksjoner kan bli en følge av at man ikke når frem med legitime krav og forslag på henvendelse ad tjenestevei.»

av Pietr van Diest

19

mener at vi i dag ikke kan kalle oss skyldfrie selv om vi ikke har de store – og gammelkjente! – synder på samvittigheten.

Og – her er vi ved poenget! – vår venn «kvarmann» synder ved ikke å gjøre de gode gjerninger. Middeldalderens store tenker Thomas Aquinas sier at mørket er fravær av lys, ondskap er fravær av det gode. Nettopp forsømmelsen er vår tids store synd, og det er den «spelet» handler om.

– Makter den gamle form og de gamle ord å bære frem alt dette slik at det fanger hos dagens mennesker?

– Trodde jeg ikke det, ville jeg ikke stått så sterkt på krava! Åse Marie Nesse har gitt oss en praktfull oversettelse fra gammelnederlandsk – som bare hun kan gjøre det.

– Og, tilføyer teatersjefen, – tilskuerne bes vennligst glemme det psykologiske teater vi er oppflasket med, og som – i parentes bemerket – ikke er eldre enn fra 1800-tallet. Teksten i «Kvarmann» ligger på en måte over den type forklaringer. Språket i en slik moralitet fungerer på lignende måte som poesiens språk: Metaforer, bilder, må gripes med følelsen.

– Men *première* i Kampen kirke, det lyder noe uvanlig?

– Utvilsomt! Saken er den at vi ønsker å bryte ned den kunstige barrièren her hjemme mellom kirke og kultur, sukker regissør Sand. – I katolske land er det noe annerledes, der har man et noe mer helhetlig syn på sakene.

– Det er forresten en høyst uhis-

torisk barriere, sekunderer Svein Erik Brodal, – sett i det store perspektiv: Middeldalderens liturgiske spill er nettopp en av teaterkunstens røtter! Så når vi nå inntar Kampen kirke – og etterhvert en rekke andre kirker i Oslo-området som har svart svært så positivt på vår forespørsel om å få spille hos dem – fører vi teatret tilbake til et sted det hører hjemme.

– Men få nå med at vi satser på to hester: en sceneversjon av stykket settes opp på Prøvesalen her i huset i april, ivrer Sand.

– Store forskjeller på de to versjonene?

– Teksten er den samme, men scenografien selvsagt ulik, preget av de ulike rom. Alt teater er både ord og bilder, bildene skal tale sammen med teksten. I kirkerommet er vi vant til å lytte til ordet og stå overfor symboler, så der er det lettest å få teksten til å stå på egne ben, og særlig da en tekst som denne, som skal formidle holdninger. Men ta det med ro, kirkeversjonen er ikke noen kjedelig affære beregnet på en tålmodig menighet! Hensikten er jo nettopp å trekke folk som heller sliter teaterbenker enn kirkebenker til kirken og omvendt, slik at begge parter kan se at her er det noe å hente. Og – helst også få dem til å bli nysgjerrige på hva som til vanlig foregår på disse stedene . . . Mitt ønske er å nå frem til «kvarmann».

– Men få med at det ikke er snakk om sjokkeffekter på kirkegulvet! Det hele er tilpasset de rituelle former som passer i kirken. Og

ingen tar vel anstøt av å høre saksofoner og synthesizer på et hellig sted? spør Sand og fyker avsted retning Kampen.

– Teatersjefen får det siste ordet: Er det ren tilfeldighet at vår nynorske scene, som fyller 75 år i år, akkurat nå setter opp et 500 år gammelt stykke som både tar opp de evige spørsmål, og som selv er et stykke kulturhistorie?

– Det er det neppe. Det kulturhistoriske hører etter min mening klart med til teatrets forpliktelse. Vi har ikke vært særlig flinke her hjemme til å ta opp tekster og stykker utenfor de oppgatte spor. Tradisjonen er «kort» på mange områder av vårt kulturliv, og vi har lett for å holde oss til det kjente. Norsk teater har en del å ta igjen når det gjelder bredde . . .

– Oppsetningen av Pietr van Diests stykke – forøvrig det eldste av de bevarte «Spel om Kvarmann» – er et lite bidrag fra en 75-åring til å ta igjen noe av det forsømte.

UKJ

Foreløpig spilleplan i kirkene:

Laurdag	26. mars	– Kampen
Måndag	28. mars	– Kampen
Tysdag	29. mars	– Østre Aker
Onsdag	30. mars	– Frogner
Måndag	18. april	– Tonsen
Tysdag	19. april	– Stovner
Måndag	25. april	– Nordberg
Tysdag	26. april	– Fagerborg
Måndag	2. mai	– Uranienborg
Tysdag	3. mai	– Røa

Se ellers dagspressen og neste nr. av St. Olav.

Ambulanse til Kinesere
Caritas-leder Terje Solheim kom for en tid siden hjem fra en rundtur i Det fjerne østen. Sammen med styreformann Oddvar Haslerud hadde han blant annet den hyggelige oppgaven å overlevere to ambulanser til et mindre sykehus i et fattig kinesisk landområde på grensen til Burma. Ambulansene, med røde sløyfer og det hele, ble mottatt med stor jubel av kinserne. Bilene ble innkjøpt takket være midler fra fjorårets Fasteaksjon.

Fra CARITAS-INFO.

20

Kirken som oppvigler?

Det nasjonale sikkerhetsråd i Brasil har anklaget den katolske kirke for å oppfordre landets fattige til opprør. Den brasilianske biskpekonferanse bruker en «radikal minoritet» til å «utbytte folks religiøse følelser», heter det i et hemmelig skriv fra Rådet som dagsavisen «A Folha de Sao Paulo» har fått tak i.

Tre biskoper anklages for å «ville gjennomføre sosiale forbedringer ved hjelp av vold». De tre er Pedro Casadaglia, som er spansk av fødsel, biskop Aldo Mongiano, italiensk av fødsel, og erkebiskop Pedro Marchetti Fedalto, brasilianer, og de anklages for å ha brutt lovene som regulerer utlendingers virkeområder.

Dokumentet oppfordrer til at det dannes en kommisjon som skal ta seg av «kirkens innblanding i statens affærer». Det oppfordrer også til nærmere kontakt med den «konservative sløy i kirken» og med bevegelser som støtter regjeringen. For fremtiden må utenlandske presters beskjeftigelser settes under sterkere kontroll, likeledes prosjekter som finansieres av «utenlandske givere». De katolske basismenighetene i Brasil, som mange biskoper har et nært forhold til, arbeider intenst for å minske kloften mellom de fattige og de rike i landet. De søker i særlig grad å støtte småbondene overfor de mektige landeierne.

LEBEN GLAUBEN

Mer nytt fra Brasil

Formannen i Den brasilianske biskpekonferanse har tatt til motmæle mot anklager fra Det nasjonale sikkerhetsråd om at «fremmede» dvs. utenlandske prester og ordensfolk oppfordrer til passiv motstand såvel som klart opprør blant landets un-

derprivilegerte landarbeidere for å få til en landreform i landet. «For oss kristne er ingen 'fremmede'. Vi har blant oss brødre og søstre som vier seg til tjeneste for sin neste, til dels med stor personlig offervilje.»

Biskopen forsvarte indianerstammenes rett til sine gamle områder overfor inntrengende profittinteresser. Når det gjelder landarbeiderne, mente biskopen at det er jordeierne som er problemet fordi de ikke vil gå med på en landreform og bruker vold mot dem som støtter arbeidernes krav og aksjoner. Han viste til at prester var blitt truet på livet og alvorlig skadet. Kirkens landkommisjon hevder at mange arbeideres og ordensfolks liv er i fare.

THE TABLET

Uenighet om prøverørsbefruktning

Representanter for fire katolske universiteter (et fransk, et nederlandsk og to belgiske) som fortsatt utfører prøverørsbefruktning – i strid med Vatikanets instruks fra i fjor som forbyr slik befruktning – møttes nylig med representanter for Troskongregasjonen.

Detaljer fra møtet er ikke kjent, men ifølge et kommuniké fra rektorene, som tok initiativet til møtet, dreiet det seg om «grundig og klar utveksling av standpunkter... om de problemer Troskongregasjonens instruks innebærer for katolske universiteter... Samtalepartene understreket både den betydning forskning har ved katolske universiteter og den betydning de prinsipper og verdier som instruksene minner om, har for menneskeheten.»

I 1986 vedtok en etisk kommisjon ved universitetet i Lille, Frankrike, å godkjenne prøverørsteknikken forutsatt at den kun ble brukt der det dreiet seg om stabile ekteskap, og der bruk av fremmede sæd- eller egg-giver eller manipulasjon

Husk fasteaksjonen!

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Gavekonti:

Postgiro: 5 00 40 64 – Bank: 900 4064

eller ødeleggelse av embryoer ble utelukket.

ORIGINS

Mer om prøverørsbefruktning

Rektoren for det katolske universitetet Louvain la Neuve, Pierre Macq, sa til belgisk radio etter møtet med kardinalene Baum og Ratzinger fra Troskongregasjonen: «Vi fortsetter vårt arbeid som vi utfører med stor klokskap og dyktighet». Han tilføyet at møtet ikke endrer noe ved forskningsarbeidet ved hans universitet som var det første katolske universitet som utførte prøverørsbefruktning. Han karakteriserte Vatikanets instruks om genteknologi og kunstig befruktning som «godt, men om dette punkt (prøverørsbefruktning) er det uenighet. Vi har derfor besluttet å møtes igjen».

KATOLSK ORIENTERING

Forskning med embryoer?

«Church of Englands» hovedsynode går imot den oppfatning at all eksperimentering med menneskelige embryoer bør forbys ved lov. Under synodens møte i begynnelsen av februar stilte man seg positivt til den britiske regjeringens forslag om å etablere en uavhengig instans med mandat til å regulere forskning og hjelp til barnløse. Erkebiskop John Habgod av York sa bl.a. at etter hans mening bør forskning på menneskelige embryoer kunne foretas i fjorten dager etter befruktningen forutsatt at det skjer «innen rammen av tilstrekkelige og klare kontrollmekanismer».

Vatikanets «Instruks om respekt for det begynnende menneskeliv og om forplantningens verdighet» fra 1987 sier at all eksperimentering med menneskelige embryoer som ikke har terapeutisk siktemål, må forbys.

ORIGINS

MARS

25. Herrens bebudelse.
Jes. 7, 10–14. Hebr. 10, 4–10.
Lk. 1, 26–38.
26. Ferial. Es. 37, 21–28.
Joh. 11, 45–56.

DEN STILLE UKE

27. *Palmesøndag.*
Jes. 50, 4–7. Fil. 2, 6–11.
Mk. 14, 1–15, 47.
28. Ferial. Jes. 42, 1–7.
Joh. 12, 1–11.
29. Ferial. Jes. 49, 1–6.
Joh. 13, 21–33. 36–38.
30. Ferial. Jes. 50, 4–9a.
Mt. 26, 14–25.

TRIDUUM PASCHALE

31. *Skjærtorsdag. Herrens måltid.*
1. Mos. 12, 1–14.
1. Kor. 11, 23–26.
Joh. 13–1–15.

APRIL

1. *Langfredag. Herrens lidelseshistorie.*
Jes. 52, 13–53, 12.
Hebr. 4, 14–16, 5, 7–9.
Joh. 18, 1–19, 42.
2. *Lørdag i den stille uke.*
Ap. gj. 10, 34–43.
Kol. 3, 1–4. Joh. 20, 1–9.

PÅSKETIDEN

3. *Herrens oppstandelse.*
Vigiliemesse.
Man velger tre GT-lesninger fra følgende liste:
1. Mos. 1, 1–2, 21–1.
1. Mos. 22, 1–18.
2. Mos. 14, 15–15, 1.
Jes. 54, 5–14. Jes. 55, 1–11.
Bar. 3, 9–15, 15, 1.
Esek. 36, 16–17a, 18–28.
Rom. 6, 3–11. Mk. 16, 1–8.
Dagens messe.

APRIL

4. Mandag i påskeoktaven.
Ap. gj. 2, 14–22, 33.
Mt. 28, 8–15.
5. Tirsdag i påskeoktaven.
Ap. gj. 2, 36–41.
Joh. 20, 11–18.
6. Onsdag i påskeoktaven.
Ap. gj. 3, 1–10.
Lk. 24, 13–35.
7. Torsdag i påskeoktaven.
Ap. gj. 3, 11–26.
Lk. 24, 35–48.

ASKER OG BÆRUM

Mariakirken, Nyveien 17, Stabekk

- Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel og prosesjon.*
Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Høymesse. Festen til minne om Jesu nadverd.*
Langfredag: kl. 15.00 *Korsveiandakt.*
kl. 19.00 *Pasjonsgudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 22.00 *Høymesse. Vigsel av påskelys og dåpsvann, voksendåp.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Sangmesse.*

BERGEN

St. Pauls kirke, Christiesgt. 18

- Mandag: kl. 11.00 *Messe*
kl. 18.30 *Vesper*
Tirsdag, onsdag: kl. 18.30 *Vesper*
kl. 19.00 *Messe*
Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse*
Langfredag: kl. 15.00 *Gudstjeneste*
Påskeaften: kl. 23.00 *Høymesse*
1. Påskedag: kl. 10.00 *Engelsk messe*
kl. 11.00 *Høymesse*

DRAMMEN

St. Laurentius kirke, Cappelenstgt. 1

- Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel.*
Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse. Kl. 19.00-20.00 Tilbedelse.*
Langfredag: kl. 18.00 *Gudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 23.00 *Påskentattliturgi og høymesse.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

KRISTIANSAND

St. Ansgar Kirke, Kirkegt. 3

- Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel.*
Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 17.00 *Langfredagsliturgi. Anled. til skrifte kl. 14.00–17.00.*
Påskelørdag: kl. 20.00 *Påskeliturgi og høymesse. Anled. til skrifte kl. 18.00–20.00*
1. Påskedag: kl. 9.30 *Familiemesse*
kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

LILLESTRØM

St. Magnus kirke, Romeriksgata 1

- Palmesøndag: kl. 9.00 *Ottmesse.*
kl. 10.30 *Palmevigsel, prosesjon og høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 15.00 *Pasjonsgudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 21.00 *Vigsel av påskeild, påskelys og dopevann*
1. Påskedag: kl. 10.30 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 10.30 *Messe.*

OSLO

St. Olav Domkirke, Akersveien 1

- Palmesøndag: kl. 9.30 *Messe.*
kl. 11.00 *Palmevigsel i St. Josefs kapell, prosesjon, høymesse.*
kl. 13.00 *Messe på polsk*
kl. 19.00 *Messe på engelsk*
Tirsdag: kl. 18.00 *Høymesse med vigsel av de hellige oljer.*
Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse til minne om Herrens natverd.*
Langfredag: kl. 15.00 *Jesu lidelseshistorie, tilbedelse av korset, kommunion.*
Påskeaften: kl. 22.00 *Påskentattliturgi.*
1. Påskedag: kl. 9.30 *Messe.*
kl. 11.00 *Høymesse.*
kl. 13.00 *Messe på polsk.*
kl. 19.00 *Messe på engelsk*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
kl. 19.00 *Messe på engelsk*

Liturgisk kalender

8. Fredag i påskoktaven.
Ap. gj. 4, 1–12.
Joh. 21, 1–14.
9. Lørdag i påskoktaven.
Ap. gj. 4, 13–21.
Mk. 16, 9–15.
10. 2. søndag i Påsken.
Ap. gj. 4, 32–35.
1. Joh. 5, 1–6.
Joh. 10, 19–31.
11. Stanislas, biskop og martyr.
Ap. gj. 4, 23–31.
Joh. 3, 1–8.
12. Ferial. Ap. gj. 4, 32–37.
Joh. 3, 7b–15.
13. Ferial el. Martin 1., pave og martyr.
Ap. gj. 5, 17–26.
Joh. 3, 16.21.
14. Ferial. Ap. gj. 5, 27–33.
Joh. 3, 31–36.
15. Ferial. Ap. gj. 5, 34–42.
Joh. 6, 1–15.
16. Ferial. Ap. gj. 6, 1–7.
Joh. 6, 16–21.
17. 3. søndag i Påsken.
Ap. gj. 3, 13–15. 17–19.
1. Joh. 2, 1–5a.
Lk. 24, 35–48.
18. Ferial. Ap. gj. 6, 8–15.
Joh. 6, 22–29.
19. Ferial. Ap. gj. 7, 51–8, 1a.
Joh. 6, 30–35.
20. Ferial. Ap. gj. 8, 1b–8.
Joh. 6, 35–40.
21. Ferial el. Anselm, biskop og kirkelærer.
Ap. gj. 8, 26–40.
Joh. 6, 44–51.
22. Ferial. Ap. gj. 9, 1–20.
Joh. 6, 52–59.

St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4

Palmesøndag:	kl. 9.30	Fromesse.
	kl. 1.00	Familiemesse, palmevigsel.
	kl. 18.00	Aftenmesse
Skjærtorsdag:	kl. 16.00	Vietnamesisk messe.
	kl. 19.00	Messe
Langfredag:	kl. 14.00	Vietnamesisk gudstjeneste.
	kl. 17.00	Langfredagsliturgi, lidelseshistorien.
Påskeaften	kl. 19.00	Vietnamesisk messe.
	kl. 22.45	Påskennattsfeiring.
1. Påskedag:	kl. 11.00	Høymesse.
2. Påskedag:	kl. 11.00	Messe.

St. Dominikus kirke, Neubergrgt. 15

Palmesøndag:	kl. 11.00	Høymesse med palmevigsel og prosesjon.
Onsdag før skjærtorsdag:	kl. 20.00	Matutin.
Skjærtorsdag:	kl. 9.00	Laudes.
	kl. 18.30	Høymesse.
	kl. 21.30	Lesning av Jesu avskjedstale til disiplene.
	kl. 22.00	Matutin.
Langfredag:	kl. 9.00	Laudes.
	kl. 17.00	Pasjonsgudstjeneste.
	kl. 20.00	Matutin.
Påskeaften:	kl. 9.00	Laudes.
	kl. 23.00	Vigiliemesse.
1. Påskedag:	kl. 11.00	Høymesse.
2. Påskedag:	kl. 11.00	Messe.

STAVANGER

St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8

Palmesøndag:	kl. 9.30	Engelsk messe.
	kl. 11.00	Høymesse.
	kl. 18.00	Fransk messe.
Skjærtorsdag:	kl. 19.00	Fellesmesse.
Langfredag:	kl. 15.00	Felles kommunionsandakt.
Påskeaften:	kl. 21.00	Felles oppstandelseliturgi.
1. Påskedag:	kl. 9.30	Engelsk messe.
	kl. 11.00	Høymesse.
	kl. 13.00	Polsk messe.
	kl. 18.00	Fransk messe.
2. Påskedag:	kl. 11.00	Fellesmesse.

TROMSØ

Vår frue kirke, Storgt. 94

Palmesøndag:	kl. 11.00	Høymesse.
Skjærtorsdag:	kl. 20.00	Aftengudstjeneste.
Langfredag:	kl. 17.00	Langfredagsliturgi.
Påskeaften:	kl. 21.00	Påskennattsfeiring.
1. Påskedag:	kl. 11.00	Pontifikalmesse.
2. Påskedag:	kl. 11.00	Høymesse.

TRONDHEIM.

St. Olav kirke, Schirmersgt. 1

Skjærtorsdag:	kl. 19.00	Høymesse.
Langfredag:	kl. 18.00	Messe med hyldning av korset.
Påskeaften:	kl. 22.00	Høymesse.
1. Påskedag:	kl. 11.00	Høymesse.
2. Påskedag:	kl. 11.00	Høymesse.

Voss.

St. Olav kapell, Finnesvn. 57

Palmesøndag	kl. 11.00	Palmevigsel og messe
Skjærtorsdag	kl. 20.00	Messe
Langfredag	kl. 11.00	Korsvei
	kl. 15.00	Pasjonsliturgi
Påskeaften	kl. 20.00	Lysvigsel og messe
1. Påskedag	kl. 11.00	Messe
2. Påskedag	kl. 11.00	Messe

BEGRAVELSESBYRÅER

**T.S. JACOBSEN-
GRUPPEN**
ULLEVÅLSVEIEN 1

TELEFON • (02) 20 79 05
20 62 02—11 15 61
Telefax 20 70 04

Neste nummer utgis 23. mars. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt
Medarbeidere:
Tollef Berg
Liv Greni
Kjell Arild Pollestad o.p.
Albert Raulin o.p.
Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48
Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57
Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Årsabonnement (Norge): kr. 180, —.
Øvrige europeiske land: kr. 215, —.
Andre verdensdeler: kr. 230, —.
Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.
Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

23

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

Påsken nærmer seg, og hvis du mangler lesestoff for faste og påske, kan kanskje noen av bøkene nedenfor interessere deg.

H. Caffarel: INDFØRING I KRISTEN
MEDITASJON, h. kr. 112, —.

J.P. Caussade: ØVERLÅTELSEN ÅT
GUDS FØRSYN, h. kr. 106, —.

P. Claudel: KORSETS VEI, i. kr. 35, —.

JEG ER VEIEN, OPPSTANDELSEN
OG LIVET, h. kr. 13, —.

Julian av Norwich: INNHYLLET I
KJÆRLIGHET, i. kr. 85, —

J.A. Jungmann/M. Maurtsson:
KYRKANS LITURGI, h. kr. 205, —.

Messens tekster for den STILLE UKE,
h. kr. 20, —.

W. Stinissen: SKRIFTEMÅLET.
FORSONINGENS SAKRAMENT,
h. kr. 15, —.

VI HAR LYS MED 10% BIVOKS SOM
BRENNER JEVNT OG DRYPPER LITE
OG EGNER SEG TIL
MIDNATTSMESSEN PÅSKEAFTEN. VI
HAR OGSÅ LYSMANSJETTER.

STORT OG GODT UTVALG I KORT MED
FASTE- OG PÅSKEMOTIVER.

VI SENDER OVER HELE LANDET

Mand. — fred.

9.30 — 16.30

Torsd. 9.30 — 17.30

Lørd. 9.30 — 13.30

Tlf. (02) 20 72 48

Valfart til Roma 17. — 24. oktober

i anledning av
Niels Stensens saligkåring.

Det danske «Niels Stensen-udvalget» innbyr til en ukes interessant program i Roma — høydepunktet blir saligkåringen av vår nye nordiske helgen i Peterskirken den 23. oktober.

Priser for reise (fra København) + opphold: fra ca. 2.850 DKR — 4.100 DKR — avhengig av reisemåte og valg av hotell/klosterpensjon.

Interesserte bes henvende seg til: Niels Stensen-udvalget, c/o Sophie Kallan, Jægersborgvej 38, 2800 Lyngby, Danmark.

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

**TRENGER
DU TRYKKSAKER?**

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 — 30 84 53

MYRVOLD TRE

Bygningsarbeider

Produksjon

VERKSTED:

Brannvaktvn. 5

Tlf. 15 34 82

Salg

UTSALG:

Grefsenvn. 105

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 — SERVICE (02) 66 58 60 — 66 58 61

Du kan dø av det!

- Er du katolikk?
- Ja?

Jeg undret meg. Han hadde kjent meg lenge og visste utmerket godt at jeg var katolikk.

- Hvordan katolikk?
- Hvordan? Sånn ganske alminnelig.
- Sånn katolsk som de er i Latin-Amerika?
- Javisst!
- Men er ikke det farlig?
- *Farlig?*

— Ja, det er da farlig å være katolikk. Du kan dø av det.

Jeg måtte se på ham. Ti år i Norge var som hvisket bort.

— I Latin-Amerika, ja. Men du vet jo at det meste av det som er farlig i ditt land, ikke er farlig i Norge.

— Åja, det var sant.

Ti år i trygghet. Og plutselig,

midt i en samtale, dukker fortiden opp. Nei, ikke fortiden, bare en annen virkelighet. Flyktningen fortsetter å være flyktning.

— Jeg vil ikke være jævla utlending, jeg *hater* å være utlending! brast det ut av ham en annen gang etter en liten språklig misforståelse. Alltid utlending, alltid flyktning.

Visst er det farlig å være katolikk. Du kan dø av det.

Jeg vet jo det. Hvor mange ganger har jeg ikke selv fortalt om presten Andrés Jarlan som ble drept av politiets kuler mens han satt og leste Bibelen i arbeidsrommet sitt. Fordi han gjorde jobben sin som prest i et fattigkvarter i Santiago, Chile. Jeg husker en fortvilet telefon i kaotiske dager. En søster jeg hadde truffet noen dager før, var gått i dekning og trengte et nytt skjulested.

Visst er det farlig å være katolikk. Jeg vet jo det. At det kan være farlig for deg og dine barn om du går i Kirkens og rettferdighetens tjeneste. De kan skjære over strupen på deg, som de gjorde det med José Manuel Parada, Santiago Nattino Allende og Manuel Guerrero Ceballos.

Det er bare så lett å glemme.

Så lett å glemme når du tankeløst og trygt går i messen hver søndag, hilser på kjente og ukjente og slår av en hyggelig prat under kirkekaffen.

Det er så lett å glemme. Selv om broren til han som sitter foran deg i kirkebenken, sitter i fengsel i Vietnam fordi han ville bli prest. Selv om du hver eneste søndag treffer mennesker fra hele verden som er hjemløse i ditt hjemland. Som flyktet for å ta vare på sitt liv, sin tro, sin overbevisning, sin fremtid.

Visst er det farlig å være katolikk. Visst kan du dø av det. Martyrenes tid er ikke forbi.

Vi har det privilegium å leve i frihet. Våre liv trues ikke om vi åpent sier hva vi står for, om vi åpent arbeider for fred og rettferdighet, om vi etter fattig evne prøver å etterleve et evangelium som snur alt på hodet. Om vi bekjenner en Gud som opphører de små og ringe, gir sultne gode gaver, men lar rikfolk gå tomhendt bort.

Vår trygghet sløver oss, så vi ikke engang ser at våre spennende, internasjonale menigheter delvis er blitt slik fordi det er farlig å være katolikk. Og det ikke bare i Latin-Amerika.

Kristins søster